

Wiadomości KSN

Biuletyn Informacyjny Krajowej Sekcji Nauki NSZZ „Solidarność”

Nr 1-2(154-155)

styczeń – luty

2009 r.

Solidarność

„Wiadomości KSN” są dostępne na stronie internetowej KSN On line pod adresem: <http://www.solidarnosc.org.pl/~ksn>

SPIS TREŚCI

Wystąpienie KSN NSZZ „S” do Ministra NiSW. Przedruk wystąpienia J. Sobieszcańskiego w „Tygodniku Solidarność” - <i>Kilka przypadków dialogu z władzą</i> . Prezydium Rady KSN NSZZ „S” z dn. 13.12.2008 r. Rada KSN NSZZ „S” z dn. 17.01.2009 r. Uchwały Rady KSN NSZZ „S” z dn. 17.01.2009 r. Spis wystąpień o poprawę sytuacji szkolnictwa wyższego. Sprawozdania z prac Komisji KSN.	Opinia KSN o projekcie rozporządzenia MNiSW. Sprawozdanie z wyjazdu do Gruzji przedstawicieli KSN. List otwarty Niezależnego Forum Akademickiego o ocenach pracowników nauki. Stanowiska PLL dotyczące przekształceń PKP i przemysłu stoczniowego. Pożegnanie Anny Radziwiłł.
---	---

DZIAŁANIA KRAJOWEJ SEKCJI NAUKI NSZZ „S”

Informacja o treści wystąpienia KSN NSZZ „Solidarność” do Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego

Rada Krajowej Sekcji Nauki NSZZ „Solidarność” na styczniowym posiedzeniu postanowiła wystąpić do Pani Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego o podjęcie rozmów o unormowaniu planowania środków budżetu państwa na wynagrodzenia oraz o bieżących problemach finansowania nauki i szkolnictwa wyższego, w tym o zasadach uruchomienia tego- rocznych środków na zwiększenie wynagrodzeń w szkolnictwie wyższym, w szczególności chodzi tu o rozdysonowanie rezerwy celowej w wysokości 427 mln zł. Rada KSN ma nadzieję, że w tym roku rozmowy będą konkretne i że zostaną zakończone konkretnymi uzgodnieniami. By ułatwić negocjacje, zgłoszono tematykę rozmów i rozpisana bardziej szczegółowo.

Zgłoszono następujące sprawy:

1. Przywrócenie ładu płacowego przyjętego przez Parlament w 2001 roku, wprowadzającego kształtowanie środków na wynagrodzenia, pozwalających na utrzymanie płac w grupach pracowników publicznych szkół wyższych (profesorowie, adiunkci, asystenci, pracownicy nie będący nauczycielami akademickimi) co najmniej na poziomie określonym relacją 3:2:1:1 do przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej.

Oznaczałoby to, że w środkach budżetu państwa przeznaczonych na działalność dydaktyczną publicznych szkół wyższych zawarta będzie odpowiednia kwota gwarantująca spełnienie tej zasady.

Równocześnie postulujemy, aby kwota ta była na tyle wyższa, aby możliwe było osiągnięcie w grupach asystentów i pracowników nie będących nauczycielami akademickimi nieco większych wskaźników w odniesieniu do przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej. Proponujemy, aby to było 1,25.

2. Przyjęcie dodatkowej zasady do sporządzania projektu budżetu państwa dla działu „szkolnictwo wyższe” stanowiącej, że w przypadku, gdy prognozowany produkt krajowy brutto w roku następnym będzie niższy niż w roku planowania, to środki na wynagrodzenia, ujęte w projektowanej dotacji dydaktycznej, nie będą obniżone.
3. Spowodowanie podjęcia przez Ministra Finansów szybkich decyzji o przeznaczeniu rezerwy celowej 427 mln zł na podwyżki wynagrodzeń w 2009 roku w uczelniach publicznych wszystkich resortów.

4. Proponujemy, aby tę kwotę 427 mln zł przeznaczyć na podwyżki od 1 lipca br., tzn. na 6 miesięcy, co dałoby podwyżkę średnio o około 400 zł na zatrudnionego w uczelniach publicznych. Niezbędne jest zagwarantowanie odpowiednich środków na pokrycie w roku następnym skutków przechodzących tej decyzji.

Decyzja ta powinna być podjęta w I kwartale br., tak, aby uczelnie mogły zdążyć z wprowadzeniem podwyżki od 1 lipca br. Jednocześnie konieczne jest wprowadzenie niezbędnych korekt stawek wynagrodzenia zasadniczego w obowiązującym taryfikatorze

5. Przyjęcie, że w 2009 roku nie może być uczelni, która otrzyma mniej funduszy z dotacji podstawowej niż w 2008 roku. Wzrost budżetu „Nauki” w 2009 roku będzie nagradzał uczelnie o dobrze postawionych badaniach naukowych.

Prosimy także o odniesienie się Pani Minister do następujących kwestii:

6. Prosimy o podanie przyczyn bardzo długiego procedowania ustalonych w kwietniu 2008 r. niewielkich zmian w taryfikatorze szkolnic-

stwa wyższego. (Do dzisiaj nie ukazało się odpowiednie zarządzenie Ministra NiSW.) Obecnie te zmiany powinny być dalej idące. Szczególnie uregulowania wymaga np. status bibliotekarzy. Jakie kroki podejmie Ministerstwo, by nie trwało to tak tragicznie długo? Oczekujemy radykalnej zmiany.

7. Niepokój budzi przyszłość badań stosowanych w Polsce w kontekście rozmaitych znacznych ograniczeń ich finansowania, zawartych w projektach ustaw w ramach Reformy Nauki, i na tym tle rysujące się w perspektywie istotne ograniczenie pola do działania tych wszystkich jednostek naukowych, które się zajmują tą kategorią badań.

8. Prosimy o wyjaśnienie, na jakie cele zostały przesunięte niewykorzystane środki budżetu nauki w 2008 r.

Zgłaszając postulaty dotyczące wynagrodzeń w roku 2009 sygnalizujemy, że to tylko rekompensata za kilka lat stagnacji płac w uczelniach przy równoczesnym, w tych latach, znacznym zwiększeniu średniej płacy krajowej. Rekompensata ta należy się pracownikom uczelni, niezależnie od kryzysu.

Janusz Sobieszkański

Przedruk wystąpienia J. Sobieszkańskiego w prasie

Przedruk: Tygodnik Solidarność nr 2 (1058) 9 stycznia 2009 r.

Doświadczenia Krajowej Sekcji Nauki NSZZ „Solidarność” pozwalają uznać, że rok 2008 przyniósł negatywne „osiągnięcia” w kontaktach pomiędzy władzą i związkami zawodowymi. Sprawy nauki i szkolnictwa wyższego znacznie rzadziej trafiają na łamy prasy, rzadziej są poruszane przez stacje telewizyjne i radiowe. Brakuje tu wydarzeń spektakularnych. Środowisko akademickie i naukowe, w tym także związki zawodowe działające w tych obszarach, nastawione są na dialog.

Kilka przypadków dialogu z władzą

Na początku roku KSN zgłosiła postulaty w sprawie finansowania zadań nauki i szkolnictwa wyższego. Negocjacje z ministrem nauki w maju zakończyły się fiaskiem. Zawsze takie rozmowy są trudne. Poczynione uzgodnienia przeważnie tylko częściowo spełniają postulaty związkowe. Tym razem jednak dominującą cechą tych negocjacji był brak dialogu. Bardzo sympatyczna Pani minister zechciała zastąpić dialog poinformowaniem o swoich zamiarach. Ten sposób komunikacji zastosowano nie tylko do kontaktów ze związkiem zawodowym. W kwietniu zostało zorganizowane spotkanie luminarzy świata nauki z kierownictwem resortu, z udziałem premiera. Strona rządowa ograniczyła to spotkanie do poinformowania, jak będzie dbać o naukę i szkolnictwo wyższe. Elita świata nauki już dawno nie została tak potraktowana. Po paru miesiącach premier chyba się zorientował, że naraził się kręgom opiniotwórczym i bodajże we wrześniu sumitował się. Przepraszał za tę formułę kontaktów i podkreślał, że trzeba się wsłuchiwać w

głosy środowiska nauki. Natomiast ze związkami zawodowymi rządowi dialog chyba nie jest potrzebny.

W Unii Europejskiej propagowany jest partycypacyjny model dialogu. Część działaczy związkowych przyzwyczajona do radykalnego stawiania roszczeń związkowych z rezerwą odnosi się do takich zachowań. Rzeczywiście, partycypacja oznacza, że związek zawodowy uwzględnia część argumentów partnera i decyduje się w pewnym stopniu firmować rozwiązania nie w pełni zgodne z oczekiwaniami członków związku. Tymczasem Krajowa Sekcja Nauki nie miała szansy nawet na takie uzgodnienia.

Jeszcze o jednej różnicy pomiędzy tym, co było i tym, co jest. W latach poprzednich KSN używała z ministerstwa informacje pozwalające na dokładne szacowanie środków na wynagrodzenia. Rozbieżność pomiędzy obliczeniami KSN i ministerstwa wynosiła około 1 proc. W tym roku takich obliczeń związek nie jest w stanie przeprowadzić, gdyż nie otrzymał do nich danych. Nie sądzę, aby to było

wyrazem złej woli. Chyba ministerstwo nie ma tych danych. Rodzi się jednak pytanie, na jakich przesłankach budowany jest projekt budżetu państwa w dziale „szkolnictwo wyższe”.

Wobec fiaska negocjacji z ministrem nauki i szkolnictwa wyższego, zgodnie z decyzją prezydium Komisji Krajowej „Solidarności”, wystąpiono ze zgłoszeniem sporu z rządem w sprawach finansowania zadań nauki i szkolnictwa wyższego. Nie ma jednak żadnej odpowiedzi na to wystąpienie. Można się tylko domyślać, że rząd uważa, iż porozumienie z 1991 roku pomiędzy rządem i NSZZ „Solidarność” obecnie nie obowiązuje, gdyż takie stanowisko zajął w przypadku zgłoszenia sporu w sprawach oświaty. Strona rządowa uważa, że unormowania zawarte w tym porozumieniu przestały być aktualne, ponieważ zostały przejęte przez ustawę o Komisji Trójstronnej ds. Społeczno-Gospodarczych. Sęk w tym, że problemy finansowania zadań nauki i szkolnictwa wyższego, niejako niezależnie, zostały przez Solidarność zgłoszone pod obrady Komisji Trójstronnej i co, i też cisza.

Prowadzenie dialogu nie jest gestem dobrej woli ze strony rządzących. Dialog społeczny jest zasadą ustrojową, zapisaną w konstytucji RP. Jest to mądra

zasada. Być może dla niektórych trudna, bo wymaga i rzeczywistości, i dobrej woli. Brak dialogu lub pozorowanie dialogu prędzej czy później doprowadzi do kryzysu takiej polityki.

Kolejny akcent w sprawie komunikacji społecznej przypada na okres debaty nad budżetem państwa na rok przyszły. Już w okresie wakacji z organizacji zakładowych „Solidarności” napływały propozycje organizowania demonstracji w związku z nie najlepszą sytuacją materialną szkolnictwa wyższego. Projekt budżetu państwa na rok 2009 nie poprawił nastrojów. Postanowiono dalej trzymać szkolnictwo wyższe na chudym garnuszku. W Krajowej Sekcji Nauki rozważano zorganizowanie pikiety pod Sejmem. Wygrała koncepcja rozmowy merytorycznej. Wystąpiono do marszałka Sejmu z prośbą o przyjęcie delegacji środowiska „Solidarności” szkolnictwa wyższego. I co? Żadnej odpowiedzi.

Jeżeli „Solidarność” nauki i szkolnictwa wyższego zorganizuje pikietę, to prawdziwym organizatorem tej pikiety będzie strona rządowa i marszałek sejmu, a może władzy o to chodzi, aby związek wprowadzić na ulicę?

Janusz Sobieszczański

Informacja z posiedzenia Prezydium Rady KSN

w dniu 13.12.2008 r.

Sprawy budżetu państwa

Kol. J. Sobieszczański poinformował o działaniach formalnych mających na celu przekonanie Rządu, Sejmu i Senatu do zwiększenia środków na naukę w budżecie na 2009 rok. Występowaliśmy z pismami do Ministra i do Sejmu. Niestety, budżet został przyjęty bez uwzględnienia naszych postulatów. Skierowaliśmy pismo do senackiej Komisji. Kol. J. Srebrny poinformował, że według jego wiadomości KRASP nie będzie występował o zwiększenie środków na naukę. Uważa, że sukcesem jest to, że w sytuacji kryzysowej nie zmniejszono tych środków. Trzeba zwrócić uwagę na fakt, że rząd zaproponował radykalne zmniejszenie deficytu budżetowego. Zwykle w okresach kryzysowych zwiększa się deficyt budżetowy. Niestety ten rząd nie chce do tego dopuścić. Tymczasem jest to chyba jedyna droga dla uzyskania środków na podwyżki dla pracowników szkolnictwa wyższego. Jest propozycja, aby zamiast podwyżki płac z rezerwy budżetowej w wysokości średnio 200 zł miesięcznie na osobę, od początku roku zastosować podwyżkę w wysokości średnio 400 zł, ale od połowy roku. Dałoby to lepszy start płacowy na następny rok. Kol. K. Siciński poinformował, że na Śląsku są naciski ze strony Komisji Zakładowych, aby KRASP wystąpił o zwiększenie budżetu nauki i szkolnictwa wyższego. Kol. J. Olędzki zauważył, że kryzys światowy do nas jeszcze nie dotarł, ale wkrótce dotrze. Rząd przygotowuje się do tego, ale w budżecie tego nie widać. Rektorzy przyjęli stanowisko bardzo ugodowe. Propozycja podwyżki od połowy roku jest bardzo ryzykowna, bo za pół roku może się okazać, że tych pieniędzy po prostu nie ma. Kol. W. Pillich poinformował, że propozycja zwiększenia finansów na naukę o 1 mld zł. wyszła od SLD, ale również od SLD wyszło zastrzeżenie co do propozycji sfinansowania tych funduszy ze wskazanej pozycji. Wprawdzie w Sejmie brak było głosów przeciwnych podwyżkom dla nauki i

szkolnictwa wyższego, ale również brak było wskazania źródła finansowania tej kwoty. Senaty niektórych uczelni podjęły stanowiska wspierające zwiększenie w budżecie państwa środków na wynagrodzenia. Gdyby ta reakcja uczelni była powszechna, szansa na uchwalenie zwiększenia środków dla szkolnictwa wyższego byłaby bardziej realna. Nawet gdyby wydawało się, że już nic nie da się zrobić to musimy działać dalej. Powinniśmy wystosować pismo do Marszałka Senatu i spotkać się z przewodniczącym Komisji Senackiej. Kol. J. Sobieszczański odczytał pismo skierowane do przewodniczącego Komisji Senackiej. Obecni zaakceptowali jego treść.

Sprawy pakietu reform

● Kol. J. Sobieszczański stwierdził, że mamy dużo uwag do zgłoszonych projektów ustaw. Nasz dokument w tej sprawie jest bardzo obszerny. Powinniśmy wypunktować najważniejsze zarzuty wobec tych projektów, tak aby były łatwe do odczytania. Kol. J. Dudek stwierdził, że najważniejszą trudność przy opiniowaniu projektów ustaw stanowiło to, że stale były one zmieniane i nie byliśmy w stanie na bieżąco śledzić tych zmian. W wielu miejscach uwzględniono nasze postulaty. I tak na przykład w ustawie o JBR zlikwidowano zapis o radach nadzorczych w instytucjach. Niestety również zlikwidowano wszystkie zapisy dotyczące uprawnień związków zawodowych. W ustawach o finansowaniu nauki i o NCBR brak zapisów na temat projektów celowych i rozwojowych. Można z tego wnioskować, że takie formy projektów przestaną istnieć, a dotychczas należały one do najbardziej rozpowszechnionych form finansowania JBR-ów. Ich likwidacja stanowi zagrożenie dla możliwości działania tych placówek. Kol. J. Srebrny stwierdził, że jeśli w obecnej sytuacji te projekty wejdą w życie to nastąpi paraliż środowiska naukowego na kilka lat. Najważniejsze jest finansowanie badań statutowych. Kol. J. Sobieszczański zauważył,

że istnieje tendencja do całkowitej likwidacji badań statutowych. Wniosek KSN o utrzymanie tego rodzaju badań został poparty tylko przez PAN. Kol. J. Sobieszczański zauważył, że mamy, dzięki kol. K. Sicińskiemu, wartościowe narzędzie w postaci forum dyskusyjnego. Została stworzona platforma do szerokiej dyskusji, do wypracowania stanowisk znajdujących szerokie poparcie. Kol. J. Olędzki stwierdził, że platforma dyskusyjna wymaga zmobilizowania ludzi. Niestety obserwujemy zniechęcenie i zmęczenie koleżanek i kolegów, które objawia się brakiem reakcji środowiska na nowe projekty ustaw i na propozycje programowe.

Kol. K. Weiss zaapelował o większą aktywność członków Prezydium i Rady na forum internetowym. Kol. J. Sobieszczański stwierdził, że KSN nie jest związany z żadnym ugrupowaniem politycznym i prowadzi rozmowy ze wszystkimi, którzy chcą z nami rozmawiać, jeżeli te rozmowy mogą nam pomóc. Kol. M. Gutowski omówił projekt ustawy o PAN. W jego odczuciu poprawki proponowane przez rządowe centrum legislacyjne zmieniają projekt ustawy w kodeks karny dla plagiatorów.

Kol. W. Pillich zaproponował, aby wspomóc nasze działania przez pobudzenie Komitetu Integracji Europejskiej. Powinniśmy wykorzystać zapis w karcie naukowca o młodych pracownikach naukowych. Dzielenie naukowców według wieku i przydzielanie finansowania w zależności od wieku stanowi formę dyskryminacji pracowników. W zapisach unijnych jest podział na początkujących i zaawansowanych naukowców według stażu pracy i osiągnięć, a nie według wieku. Powinniśmy zadać pytanie jak zalecenia unijne w tym zakresie będą realizowane w ustawach proponowanych przez rząd. Kol. J. Sobieszczański zwrócił uwagę na to, że zalecenia unijne nie są obowiązkowe. Powinniśmy wybrać tylko te zapisy, które uważamy za sensowne i tylko te popierać. Kol. R. Mosakowski zauważył, że wprawdzie zalecenia unijne nie są obowiązkowe, ale są traktowane jako silna presja na ich wprowadzenie. Między innymi zalecane jest traktowanie ludzi po doktoracie jako doświadczonych naukowców. Kol. K. Siciński stwierdził, że popiera wniosek KSN o utrzymanie finansowania badań podstawowych, ale stwierdził, że również zagrożone jest finansowanie badań stosowanych. Następuje likwidacja projektów celowych, które stanowią podstawę badań w JBR-ach. Kol. J. Sobieszczański stwierdził, że prowadzimy rozmowy z przedstawicielami wszystkich głównych ugrupowań. Staramy się wytłumaczyć na czym polegają błędy proponowanych zapisów prawnych. Powinniśmy organizować jak najwięcej spotkań z posłami i starać się o to, aby nie dopuścić do niekorzystnych lub wręcz szkodliwych zmian prawnych. Ustalono, że koledzy J. Dudek, K. Siciński, J. Olędzki i J. Sobieszczański opracują najważniejsze zagadnienia dotyczące projektów ustaw i przekażą do Sejmu nasze uwagi. Kol. J. Sobieszczański poprosił o przygotowanie zestawienia informacji, co w proponowanych ustawach jest dobre, a co złe. • Kol. K. Schmidt-Szałowski przedstawił informację o posiedzeniu Rady Głównej Szkolnictwa Wyższego. W posiedzeniu uczestniczyła Pani minister B. Kudrycka. Przedstawiła informację o pięciu projektach ustaw dotyczących nauki i szkolnictwa wyższego. Za najważniejszą uznała ustawę o finansowaniu nauki. Wyraziła zadowolenie z szerokich konsultacji społecznych. Stwierdziła, że Ministerstwo będzie decydowało o podziale środków pomiędzy NCBR i NCN, a dalszy ich podział będzie w gestii tych organizacji. Również formy i rodzaje projektów finansowanych z tych funduszy zostaną określone przez te ośrodki. Krajowy program badań ma powstać na podstawie decyzji Rady Ministrów. Dotych-

czas zgłoszono 10 projektów, z których rozpatrzono dwa. Są to projekty dotyczące pozyskiwania energii ze źródeł odnawialnych i informatyzacji w nauce. Ministerstwo ma zamiar ogłosić przetarg na opracowanie strategii szkolnictwa wyższego. Pani Minister pracuje nad projektem ustawy i ma on być poddany pod dyskusję w pierwszym kwartale przyszłego roku. W dalszej dyskusji zaproponowano, aby każdy zainteresowany przesłał do kol. J. Olędzkiego swoje propozycje 5 punktów za i 5 punktów przeciw proponowanej ustawie w terminie kilku dni.

Postulaty finansowe KSN

Kol. J. Sobieszczański stwierdził, że wszystkie nasze postulaty w sprawach płacowych poza pierwszym są nadal aktualne. Sytuacja obecna ze względu na kryzys gospodarczy jest dla nas niekorzystna. Wystąpiliśmy o spór z Rządem, wystąpiliśmy do Komisji Trójstronnej. Dotychczas brak jakiegokolwiek odpowiedzi. Kol. R. Mosakowski stwierdził, że skoro nasze dotychczasowe działania nie odnoszą skutku, to powinniśmy podjąć bardziej radykalne kroki. Zaproponował, aby te sprawy poruszyć podczas Walnego Zebrania Delegatów. Kol. J. Sobieszczański stwierdził, że pomimo trudności nasze działania przynoszą jednak pozytywne rezultaty. Oczywiście chcielibyśmy uzyskać więcej. Główną metodą naszych działań są rozmowy, ale powinniśmy wspierać je innymi działaniami. Najważniejsze jest, aby budżet państwa w sferze nauki był racjonalny. Nie powinniśmy rezygnować z dalszych rozmów z Rządem. Kol. R. Mosakowski przypomniał, że w 1993 roku zastrajkowały tylko trzy lub cztery uczelnie, a rezultat tych działań był widoczny. Kol. A. Paplińska zauważyła, że same naciski bez organizacji działań merytorycznych nie mają sensu. Zwróciliśmy się oficjalnie o wejście w spór z Rządem i dotychczas nie otrzymaliśmy żadnej odpowiedzi. Powinniśmy domagać się od strony rządowej odpowiedzi na nasze zgłoszenie.

Organizacja WZD KSN

Kol. K. Weiss przedstawił informację o wolnych terminach w ośrodku Ameliówka i możliwościach wznowienia prac nad organizacją WZD w tym ośrodku. K. Siciński wyraził opinię na temat sytuacji w Związku i zaapelował o dobre merytoryczne przygotowanie materiałów zjazdowych. Zaproponował, aby na WZD zaprosić przewodniczących Komisji Zakładowych. Zaproponowano, aby zespoły opracowujące materiały na WZD przygotowały je do dnia 8 marca. W tym dniu zaproponowano zebranie Rady, na którym mają one być zatwierdzone przez Radę. Po dyskusji ustalono, że Radzie KSN zostanie rekomendowany termin WZD 28-29 marca w tym samym ośrodku. Propozycję organizacji WZD w tym terminie w ośrodku Ameliówka poddano pod głosowanie. W głosowaniu wzięło udział 11 członków Rady; za wnioskiem głosowało 6 osób, 5 osób wstrzymało się od głosu. Głosów przeciwnych nie było.

Działanie w sprawie PUZP

J. Sobieszczański poinformował, że ZNP przekazał swoje uwagi do naszego projektu PUZP dla wyższych uczelni. Kol. W. Pillich poinformował, że zespół opracowujący PUZP zapoznał się z uwagami i część z nich zostanie uwzględniona. W styczniu planowane jest spotkanie zespołu, na którym ta sprawa będzie omawiana. Kol. K. Siciński poinformował, że na platformie jest okienko dotyczące PUZP. Wprawdzie dotyczy ono głównie PUZP dla JBR-ów, ale prawdopodobnie problemy są zbieżne i warto się zapoznać z dyskusją na forum. Kol. W. Pillich poinformował, że PUZP od momentu przekazania jego projektu do ZNP uległ znacznym zmianom i będzie potrzeba ponownego przekazania go do zaopiniowania do ZNP. Kol. J. Srebrny poinformował, że kilku

członków komisji finansowej czytało wnikliwie uwagi ze strony ZNP i uznało, że są one sensowne i powinny zostać uwzględnione. Ustalono, że po spotkaniu zespołu ds. PUZP projekt zostanie w ostatecznej wersji przedstawiony na najbliższym posiedzeniu Rady.

Sprawy zagraniczne

• Kol. J. Sobieszczęński poinformował o zapłaceniu składki do EI za 5 tys. osób. Dotychczas płaciliśmy za 23 tys. osób. Wystąpiliśmy w tej sprawie do EI. Otrzymałmy odpowiedź, w której stwierdzono, że na ten rok można taką propozycję przyjąć, ale na lata następne to jest niedopuszczalne. Jednak z naszej strony nie ma innej możliwości, gdyż nie jesteśmy w stanie płacić tak wysokich składek. • Jest przygotowywane kolejne spotkanie KSN – GEW. Były już wstępnie ustalone tematy do dyskusji. • J. Sobieszczęński poinformował o odbytym w Stambule spotkaniu dla przedstawicieli związków zawodowych głównie z krajów Europy środkowej i wschodniej dotyczące sektorowego dialogu społecznego. KSN był reprezentowany przez W. Pillicha i R. Mosakowskiego. Krótką relację ze spotkania przedstawił kol. W. Pillich. Spotkanie prowadzili przedstawiciele ETUCE. Wystąpienie z naszej strony dotyczące sytuacji dialogu społecznego w Polsce przedstawił R. Mosakowski. Ciekawostką była obecność przedstawicieli Azerbejdżanu. Spotkanie było finansowane przez organizatorów. Dla nas istotnym wnioskiem jest to, że w większości tych krajów prowadzony jest dialog z władzami, ale jest on rozumiany jako rozmowa, a nie tak jak u nas negocjacje i kompromisowe ustalenia. • J. Sobieszczęński poinformował o spotkaniu w Luksemburgu, na którym była omawiana sprawa powiązań pomiędzy ETUCE i EI. Ze strony EI jest propozycja likwidacji ETUCE i całkowitego jej włączenia do EI. Przedstawiciele KSN byli temu przeciwni. • Poinformowano również o wizycie delegacji KSN w Gruzji. Wizyta odbyła się na zaproszenie gruzińskich związków zawodowych z zakresu nauki i związana była z 10-leciem utworzenia niezależnych związków zawodowych Gruzji. Wizyta była owocna i bardzo przyjemna. Odbyło się wiele spotkań ze środowiskiem nauczycielskim. Nasi przedstawiciele przekazali kwotę 6 tys. zł na pomoc humanitarną dla osób poszkodowanych w Gruzji. Pieniądze te pochodziły z darowizn Komisji Zakładowych trzech polskich uczelni.

Opiniowanie rozporządzeń Ministra Nauki

• Kol. J. Sobieszczęński poinformował, że wpłynęły do zaopiniowania dwa projekty rozporządzeń Ministra Nauki w sprawie wynagradzania za pracę i przyznawania innych świadczeń związanych z pracą dla pracowników zatrudnio-

nych w uczelniach publicznych i wstępna propozycja rozporządzenia w sprawie ulg w opłatach za studia dla studentów zagranicznych polskiego pochodzenia. W pierwszym z nich jest kilka zmian. Pierwsza dotyczy lekarzy weterynarii. Dotychczas przepisy dotyczyły tylko uczelni rolniczych, a zostały rozszerzone na kierunki weterynaryjne niezależnie od uczelni. Proponowaną zmianę uważamy za słuszną. Poza tym są propozycje zmian tabel dodatków funkcyjnych. Uszczegółowiono również wypłatę wynagrodzenia płacy „z góry”. Co do tych sformułowań są poważne zastrzeżenia. Po pierwsze są one niezgodne z Kodeksem Pracy, a po drugie przy proponowanych sformułowaniach istnieją sytuacje uniemożliwiające w niektórych wypadkach w ogóle wypłatę wynagrodzeń. Traktujemy to jako ewidentny błąd projektodawcy. Zastrzeżenia w tej sprawie zgłosiła Komisja Zakładowa Politechniki Warszawskiej. • Jeśli chodzi o drugie rozporządzenie to jest to na razie wyprzedzająca zapowiedź. W tej sprawie wypowiedział się już kol. M. Gutowski. Musimy z całą powagą odnieść się do propozycji Ministerstwa i starannie przygotować nasze stanowisko w obu sprawach. Za obydwie sprawy odpowiedzialny jest kol. W. Pillich, w pierwszej ma mu pomóc kol. W. Janik, a w drugiej kol. M. Gutowski. • Kol. J. Sobieszczęński poinformował o odbyciu spotkania z Ministrem Rolnictwa. Ze strony Ministerstwa uczestniczył Minister i Wiceminister, a ze strony KSN delegacja Prezydium wzmocniona o przedstawicieli Komisji Zakładowych jednostek badawczych podległych ministrowi. Ustalono, że zostanie powołany zespół doradczy przy ministerstwie rolnictwa, który ma nadzorować sprawę nauki w instytutach i uczelniach podległych Ministrowi Rolnictwa.

Sprawy bieżące i wolne wnioski

• Podjęto szereg decyzji w sprawach szczegółowych w tym o wypłaceniu „13” pracownikom Biura KSN.
• Kol. J. Sobieszczęński przypomniał o konieczności opracowania i przekazania do biura KSN przez przewodniczących komisji KSN sprawozdań za 2008 rok i planów pracy na 2009 rok. Zaproponował termin na dostarczenie tych materiałów do 10.01.2009.
• K. Siciński przedstawił propozycję regulaminu zamieszczania informacji na stronie internetowej KSN. Materiały te mają zostać rozesłane do dyskusji do wszystkich członków Prezydium. Podkreślił, że materiały umieszczane na stronie internetowej powinny być archiwizowane.

Na zakończenie obrad kol. J. Sobieszczęński złożył wszystkim wytrwałym, tym co dotrwali do końca zebrania, życzenia zdrowych radosnych i pogodnych Świąt Bożego Narodzenia.

Krzysztof Weiss

Notatka z posiedzenia Rady KSN NSZZ „S”

w dniu 17.01.2009 r.

Zmiany porządku dziennego: rozszerzenie punktu 3 o dodatkowe informacje, w tym o informacje dotyczące spraw zagranicznych. Porządek został przyjęty bez sprzeciwów.

Informacje o stanie prac nad budżetem na r. 2009.

J. Sobieszczęński poinformował, że na wynagrodzenia może być przeznaczony dodatkowy 427 mln zł z rezerwy celowej. Dałoby to 180 - 200 PLN brutto na głowę, o ile takie będzie rzeczywiście przeznaczenie tej kwoty.

G. Maciejko: Ministerstwo jest przygotowane na to, że rezerwa celowa pójdzie na podwyżki wynagrodzeń, jednakże dopóki nie zostanie ona uruchomiona, to nic nie jest pewne. Tym bardziej, że rząd nosi się z zamiarem modyfikacji budżetu (kryzys, pierwsze „leca” rezerwy celowe).

K. Siciński: istnieje podejrzenie, że – jak zwykle – „biedne resorty” mogą nie wykorzystać przyznanych im środków, musimy tego pilnować. W szczególności chodzi o środki wspomagające działalność statutową (w JBR i PAN, bo w uczelniach jest w porządku).

Informacja o pakiecie projektów ustaw sfery nauki.

J. Sobieszczęński: Na razie jest 5 ustaw, za co należy pochwalić Ministerstwo, chociaż potrzebne będą jeszcze 2 czy 3. Nasz aktualny stan wiedzy nt. treści projektów jest taki, że nie są nam znane teksty przekazane Sejmowi, a na witrynie Ministerstwa projekty te stale ewoluowały.

K. Siciński: Rzeczywiście, 6 stycznia złożono pakiet 5 ustaw w Sejmie, ale do dziś nie nadano im numerów. Może

to znaczyć, że materiały nie są kompletne (brak nawet do 80-90 rozporządzeń?). Z kolei posłowie chcą, aby ten pakiet podlegał jednej Komisji Sejmowej – a PO woli, ze względu na szybkość przetwarzania, żeby zajęły się tym 3 Komisje. Przy okazji: stworzyliśmy elektroniczną platformę wymiany poglądów członków Rady KSN. Na razie nie działa to nadzwyczajnie: zapisało się dotąd 27 osób, głos zabrało 9 (niektóre kilkakrotnie). Tymczasem nie ma najmniejszych przeszkód, aby zabierać głos w chociażby jednej, pojedynczej sprawie. Logowanie się jest konieczne.

R. Mosakowski: Przewodniczący zabrał mi temat. Kompleksowość reformy jest sprawą zasadniczą, gdyż ulepszenie jednego ogniwa łańcucha nie zwiększa jego wytrzymałości. Sądzę, że reforma (jej kształt, założenia) powinna być przedmiotem powszechnej dyskusji, nie da się jednak kreować konkretnych ustaw w drodze powszechnej dyskusji.

L. Koszałka: potrzebne zmiany tkwią w finansach. Np. w Holandii jest tak: raz do roku ocenia się 10 istniejących jednostek organizacyjnych college'u (są do tego różne punkty, za różne rodzaje aktywności). Ostatnia w tabeli ulega rozwiązaniu, natomiast jej pracownicy są – albo nie – przyjmowani do pozostałych. Stres jest gigantyczny.

J. Srebrny: Lepiej robić wspólny front, np. z senatami, poprzez zgłaszanie im nielicznych, ale dobrych wniosków/opracowań, w każdym razie nie za szczegółowo. Nie da się robić reformy poprzez likwidację istniejących zespołów ludzkich, jakiejś bazy.

J. Sobieszczański: rzeczywiście, powinniśmy się skupiać nad konkretnymi kierunkami i pozyskiwać dla nich sojuszników. Ale jak to wygląda od kuchni sejmowej? Jest najpierw wystąpienie kierunkowe na forum komisji, potem w podkomisjach przechodzi się do drobnych szczegółów i konkretnych propozycji zapisów, włączając w to przecinki. Nie możemy ograniczyć się tylko do ogólnych apeli.

Uwagi do dalszych działań KSN w sferze nauki i szkolnictwa wyższego.

J. Sobieszczański: Wejście w spór z Rządem okazuje się utrudnione i zupełnie nie wiadomo, kiedy przepychanki prawne zostaną zakończone. Może przygotować pismo do P. Minister, w którym zaproponujemy debatę bez oczekiwania na rezultaty przepychanek prawniczych. W szczególności chcemy gwarancji 3:2:1:1 wyraźnie zapisanych w odp. ustawach.

J. Kaczor: Skoro Premier nie chce nam odpowiadać, to trzeba mu przedstawić jakieś ultimatum.

G. Maciejko: Może powinniśmy napisać do Sejmu żądając wstrzymania prac sejmowych z powodu braku wcześniejszej dyskusji?

J. Sobieszczański: Nie ma obowiązku uzgodnienia, jedynie uzyskania opinii. Opinię o założeniach uprzednio przedstawiliśmy.

J. Srebrny: W ministerstwie jest bałagan i paraliż. Wydaje się, że rządzi p. Kudrycka, inni nie mają pojęcia, jaki jest zakres ich władzy/obowiązków. Konieczne jest spotkanie z Kudrycką, bo dyrektorzy nowych (przezwanymi?) departamentów nie są kompetentnymi partnerami. Nie jestem przeciwko także spotkaniu z Tuskiem.

G. Maciejko: Jest nowy, zatwierdzony przez Tuska, schemat organizacyjny Ministerstwa. Nie podano w nim zakresu działania nowych departamentów. Nikt z szefów nigdy nie pracował w szkolnictwie wyższym

J. Kaczor: To wszystko prawda. Tu marmury i zyrandole, a z byle czym jest problem, nie daje się nawet ustalić daty kolejnego spotkania, bo nie wiadomo, kto jest kompetentny, tym bardziej, że kompetencje zmieniają się z dnia na dzień. Mamy w Polsce za dużo doktorantów. Dla 18 tys. doktorantów przewidziano finansowanie w wys. ok. 19 mln zł, czyli ok. 100 zł na głowę miesięcznie.

Inne sprawy

● Po uwzględnieniu zgłoszonych uwag przyjęto jednomyślnie, uchwałą dotyczącą kierunków działania KSN na 2009 r.

● K. Andrzejewska - odpowiedzialna za projekt PUZP – poinformowała, że po uwzględnieniu ostatnich zgłoszonych poprawek dokument zostanie przedstawiony Radzie KSN. ●

R. Mosakowski – odpowiedzialny za sprawy zagraniczne – poinformował, że seminarium GEE odbędzie się w Berlinie, może nawet pokryją nam koszty pobytu (ale nie przejazdu!). Termin nie jest ustalony. ●

Janusz Sobieszczański wyraził obawę co do ewentualnego zmniejszenia siły naszego głosu w EI spowodowanego mniejszą kwotą składki przekazanej przez KSN. ●

Przyjęto termin WZD KSN na 28 – 29 marca 2009 r. w miejscowości Ameliówka, 15 km od Kielc. Stwierdzono, że absolutnie konieczny jest udział członków Komisji Zakładowych w tworzeniu tez na Zjazd. Poniżej przedstawiono Uchwały Rady KSN podjęte w Warszawie 17 stycznia 2009 r.

notował: Marek Gutowski

Uchwały Rady KSN NSZZ „Solidarność”

Warszawa, 17 stycznia 2009 r.

w sprawie zwołania Walnego Zebrania Delegatów

Rada Krajowej Sekcji Nauki NSZZ „Solidarność” postanawia zwołać Walne Zebranie Delegatów w nowym terminie 28/29 marca 2009 roku w Ośrodku Ameliówka w Mąchocicach k/Kielc.

w sprawie kierunków działania w 2009 roku

Rada Krajowej Sekcji Nauki NSZZ „Solidarność” podtrzymuje na rok 2009 program działania przyjęty na posiedzeniu Rady KSN w dniu 10 maja 2008 r.

Zadaniami szczególnie ważnymi w pierwszym półroczu 2009 roku są:

- udział w opiniowaniu projektów ustaw reformujących sfery nauki i szkolnictwa wyższego,
- opracowanie planu działań w sprawach ekonomicznych placówek naukowych i szkół wyższych,
- przygotowanie merytoryczne i zorganizowanie WZD KSN,
- zakończenie prac nad projektem PUZP dla pracowników szkolnictwa wyższego.
- zainicjowanie - z okazji XXX-lecia Związku i XX-lecia wznowienia jego działalności w roku 1989 - opracowań i wspomnień o początkach NSZZ „S” w nauce i w szkolnictwie wyższym.

Rada KSN uznaje, że szeroki zakres działań KSN wymaga czynnego udziału członków Rady w prowadzonych pracach, a także wskazuje na konieczność szerszego włączenia do tych prac koleżanek i kolegów z komisji zakładowych.

w sprawie zwrotu kosztów poniesionych przez kolegów Józefa Kaczora i Bogusława Misterkiewicza na opłatę wpisową na konferencję organizowaną w Montrealu

Rada Krajowej Sekcji Nauki NSZZ „Solidarność” w odpowiedzi na pisma, w których koledzy Józef Kaczor i Bogusław Misterkiewicz zwrócili się o zwrot kosztów poniesionych przez nich na opłatę wpisową na konferencję organizowaną na początku ubiegłego roku w Montrealu, postanawia przychylić się do ich prośby i zwrócić im poniesione na ten cel koszty w pełnej wysokości, zgodnie z przedstawionymi dokumentami.

W imieniu Rady Krajowej Sekcji Nauki NSZZ „Solidarność”
Przewodniczący Krajowej Sekcji Nauki NSZZ „Solidarność”
Janusz Sobieszczański

Spis wystąpień dotyczących szkolnictwa wyższego

Kto dążył do poprawy wynagrodzeń pracowników szkolnictwa wyższego? Kto popierał wniosek Sejmowej Komisji Edukacji, Nauki i Młodzieży o zwiększenie w przyszłym roku środków z budżetu państwa o 1 mld zł?

Za stroną internetową KSN podajemy spis dokumentów, o których zostaliśmy poinformowani, wyrażających wsparcie dla dążeń do poprawy sytuacji szkolnictwa wyższego. Spis ten obejmuje wystąpienia w okresie od września 2008 roku. Nie wymieniono w nim nieco wcześniejszego, znanego w całym kraju, apelu „Solidarność” Politechniki Warszawskiej.

Znaczącym wydarzeniem były wystąpienia senatów niektórych uczelni. Głos senatów mógł wpłynąć na zwróce-

nie uwagi Parlamentu na powagę sytuacji. W tych działaniach trzeba jednak uwzględnić dynamikę debaty sejmowej. Niektóre stanowiska podjęto już po tym jak w zasadzie zapadły ustalenia w komisjach sejmowych. Były świadectwem, lecz nie mogły być brane pod uwagę w czasie podejmowania decyzji. Głos senatów mógł wpłynąć na bardziej przychylnie decyzje Sejmu, szczególnie po przyjęciu odważnego wniosku przez Sejmową Komisję Edukacji, Nauki i Młodzieży, lecz potrzebna była powszechność tych wystąpień. Trudno byłoby przejść do porządku dziennego, gdyby wystąpiły senaty wszystkich uczelni. Dlaczego tak się nie stało? To pytanie powinno zadać sobie środowisko akademickie, także „Solidarność” uczelni.

Redakcja

O poprawę sytuacji szkolnictwa wyższego i o poprawę wynagrodzeń upominali się:

- **Senat Politechniki Warszawskiej.** Stanowisko Senatu Politechniki Warszawskiej z dnia 29 października 2008 r. w sprawie projektu ustawy budżetowej na rok 2009 w części 28 – nauka, i w części 38 – szkolnictwo wyższe.
- **Senat Politechniki Śląskiej.** Uchwała Nr II/18/2008/2009 Senatu Politechniki Śląskiej z dnia 27 października 2008 r. w sprawie poparcia wniosku Sejmowej Komisji Edukacji, Nauki i Młodzieży o zwiększenie środków na działalność dydaktyczną.
- **Senat Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach.** Stanowisko Senatu Uniwersytetu Śląskiego w Katowicach w sprawie planowanego w ustawie budżetowej na 2009 rok dofinansowania szkolnictwa wyższego i nauki.
- **Senat Uniwersytetu Adama Mickiewicza w Poznaniu.** Uchwała nr 6/2008 z dnia 27 października 2008 r. w sprawie poprawy wynagrodzeń pracowników uczelni publicznych w roku 2009.
- **Senat Politechniki Szczecińskiej.** Stanowisko Senatu Politechniki Szczecińskiej dot. projektu Ustawy budżetowej na rok 2009 w częściach 28 – Nauka i 38 – Szkolnictwo Wyższe.
- **Senat Uniwersytetu im Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie.** Uchwała Senatu Uniwersytetu im Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie w sprawie apelu K.Z. NSZZ „Solidarność” Politechniki Warszawskiej.
- **Senat Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie.** Stanowisko Senatu Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie popierające apel „Solidarność” Politechniki Warszawskiej.
- **Senat Uniwersytetu Jagiellońskiego.** Uchwała Senatu Uniwersytetu Jagiellońskiego z dnia 26 listopada 2008 r. w sprawie: wysokości planowanego w ustawie budżetowej na rok 2009 finansowania szkolnictwa wyższego – przyjęta w głosowaniu jawnym – jednomyślnie.
- **Senat Akademickiego Politechniki Poznańskiej.** Uchwała Senatu Akademickiego Politechniki Poznańskiej z dnia 26 listopada 2008 r. w sprawie poprawy wynagrodzeń pracowników uczelni publicznych w roku 2009.
- **Senat Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach.** Uchwała Senatu Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach z dnia 1 października 2008 r. w sprawie: poparcia stanowiska Związku Nauczycielstwa Polskiego Pracowników Śląskiego Uniwersytetu Medycznego i Szpitali Klinicznych.
- **Akademia Ekonomiczna im. Karola Adameckiego w Katowicach.** Wystąpienie Rektora Akademii Ekonomicznej im. Karola Adameckiego w Katowicach, z upoważnienia Senatu, z apelem o zwiększenie środków przeznaczonych w budżecie państwa na rok 2009 na działalność szkolnictwa wyższego, ze szczególnym uwzględnieniem poprawy wynagrodzeń pracowników uczelni publicznych.
- **Senat Uniwersytetu Łódzkiego.** Uchwała Senatu Uniwersytetu Łódzkiego podjęta na 2. roboczym posiedzeniu w kadencji 2008-2012 w dniu 3 listopada 2008 r. w sprawie: stanowiska Senatu UŁ w stosunku do projektu budżetu RP na rok 2009 w działach „Nauka” i „Szkolnictwo wyższe”.
- **Senat Akademii Ekonomicznej w Poznaniu.** Senat Akademii Ekonomicznej w Poznaniu na posiedzeniu w dniu 24 października 2008 r. przyjął stanowisko popierające wniosek złożony przez Komisję Sejmową w sprawie zwiększenia środków na działalność dydaktyczną w roku 2009 o 1 mld zł.
- **Senat Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie.** Uchwała Senatu Uniwersytetu Przyrodniczego w Lublinie z dnia 26 września 2008 r. w sprawie udzielenia poparcia dla apelu Komisji Zakładowej NSZZ „Solidarność” Politechniki Warszawskiej, dotyczącego stanu finansów polskich wyższych uczelni publicznych.
- **Senat Uniwersytetu Kazimierza Wielkiego w Bydgoszczy.** Stanowisko Senatu Uniwersytetu Kazimierza

Wielkiego wyrażone na posiedzeniu w dniu 25 listopada 2008 r. w sprawie zwiększenia nakładów na naukę.

- **Środowisko akademickie Uniwersytetu Warszawskiego.** Apel środowiska akademickiego Uniwersytetu Warszawskiego do Premiera Rządu Rzeczypospolitej Polskiej, podpisany przez ponad 2 tysiące osób w sprawie zwiększenia nakładów na naukę i wzrostu wynagrodzeń w szkolnictwie wyższym.
- Stanowisko Nr 6 XXII Krajowego Zjazdu Delegatów NSZZ „Solidarność” w sprawie szkolnictwa wyższego i nauki.
- Stanowisko Komisji Zakładowych NSZZ „Solidarność” Wyższych Uczelni Warszawy z dnia 30 października 2008 r. w formie listu do Marszałka Sejmu RP B. Komorowskiego w sprawie projektu ustawy budżetowej na rok 2009, w działach „nauka” i „szkolnictwo wyższe”, a w szczególności poprawy wynagrodzeń pracowników uczelni publicznych w roku 2009. Tekst stanowiska został podpisany przez przedstawicieli 12 KZ: Szkoły Głównej Gospodarstwa Wiejskiego, Uniwersytetu Warszawskiego, Politechniki Warszawskiej, Akademii Wychowania Fizycznego, Akademii Pedagogiki Specjalnej, Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego, Centrum Medycznego Kształcenia Podyplomowego, Akademii Teatralnej, Akademii Sztuk Pięknych, Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego, Szkoły Głównej Handlowej, Uniwersytetu Muzycznego.
- Stanowisko Komisji Zakładowych NSZZ „Solidarność” Wyższych Uczelni Krakowa z dnia 30 października 2008 r. w sprawie projektu ustawy budżetowej na rok 2009, w działach „nauka” i „szkolnictwo wyższe”, a w szczególności poprawy wynagrodzeń pracowników uczelni publicznych w roku 2009. Tekst stanowiska został podpisany przez przedstawicieli 11 K.Z.: Uniwersytetu Jagiellońskiego, Akademii Górniczo-Hutniczej, Politechniki Krakowskiej, Akademii Wychowania Fizycznego, Akademii Sztuk Pięknych, Uniwersytetu Ekonomicznego, Uniwersytetu Pedagogicznego, Uniwersytetu Rolniczego, Collegium Medicum UJ, Państwowej Wyższej Szkoły Teatralnej, Akademii Muzycznej.
- Stanowisko Komisji Zakładowej NSZZ „Solidarność” Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu z dnia 30 września 2008 roku w sprawie projektu ustawy budżetowej na rok 2009 w szczególności poprawy wynagrodzeń pracowników uczelni publicznych w roku 2009.

Sprawozdania z prac Komisji KSN

Sprawozdanie z prac Komisji ds. Organizacji i Finansowania Nauki KSN w latach 2006-2008

Warszawa, 08.01.2009 r.

Pierwsze spotkanie osób chętnych do pracy w Komisji ds. Organizacji i Finansowania Nauki KSN po WZD w Spale odbyło się 21 października 2006 roku w Politechnice Warszawskiej. Przyjęto wtedy program działania i zasady komunikowania się w trakcie opracowywania opinii i stanowisk Komisji w sprawach będących przedmiotem jej zainteresowania.

Przyjęto, że prace Komisji będą dotyczyły:

- monitorowania polskiego systemu nauki i szkolnictwa wyższego wraz z analizą zmian w Europie i na świecie,

- Uchwała Nr 29/2008 z dnia 29.10.2008 r., Komisji Zakładowej NSZZ „Solidarność” Politechniki Śląskiej w sprawie finansowania szkolnictwa wyższego i nauki.
- Stanowisko Komisji Uczelnianej NSZZ „Solidarność” w Akademii Pedagogicznej w Krakowie z dnia 23 października 2008 r. w sprawie projektu ustawy budżetowej na rok 2009, w działach „nauka” i „szkolnictwo wyższe”, a w szczególności poprawy wynagrodzeń pracowników uczelni publicznych w 2009 roku. Przesłane zostało do Prezesa Rady Ministrów i do Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego.
- Apel Komisji Zakładowej NSZZ „Solidarność” Politechniki Warszawskiej do Senatów, Organizacji Związkowych i Samorządów Studentów w Uczelniach Publicznych RP w sprawie zorganizowania akcji protestacyjno-informacyjnych w celu zwrócenia uwagi na bardzo złą i pogarszającą się sytuację państwowego szkolnictwa wyższego.
- List Przewodniczącego Krajowej Sekcji Pracowników Szkół Artystycznych NSZZ „S” do Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz do Przewodniczącego Konferencji Rektorów Uczelni Artystycznych z prośbą o wsparcie działań Sejmowej Komisji Edukacji, Nauki i Młodzieży w sprawie poprawy finansowania szkolnictwa wyższego.
- Komisja Zakładowa NSZZ „Solidarność” Uniwersytetu Technologiczno-Przyrodniczego w Bydgoszczy. Uchwała KZ z dnia 27 listopada 2008 roku w sprawie poprawy wynagrodzeń pracowników uczelni publicznych w roku 2009.
- Rada Szkolnictwa Wyższego i Nauki Związku Nauczycielstwa Polskiego. Prezydium Rady podjęło stanowisko w sprawie projektu budżetu państwa na rok 2009. Rada Szkolnictwa Wyższego i Nauki Wystąpiła do Premiera, Marszałka Sejmu RP i do Marszałka Senatu RP z prośbą o poparcie wniosku Sejmowej Komisji Edukacji, Nauki i Młodzieży w sprawie zwiększenia dotacji budżetowej dla szkolnictwa wyższego.
- Prezydium Rady Szkolnictwa Wyższego i Nauki Związku Nauczycielstwa Polskiego i Prezydium Krajowej Sekcji Nauki NSZZ „Solidarność” Uzgodniono skierowanie do Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego pisma sygnowanego przez oba związki. W piśmie tym oba związki zawodowe zwracają się do Pani Minister o efektywne wsparcie stanowiska Sejmowej Komisji Edukacji, Nauki i Młodzieży w sprawie przeznaczenia dodatkowego miliarda złotych na sfinansowanie zadań dydaktycznych szkolnictwa wyższego.

Redakcja

- prowadzenia analiz systemu finansowania nauki i szkolnictwa wyższego - w szczególności opiniowania budżetu państwa w odpowiednich działach,
- współpracy z innymi komisjami KSN w opiniowaniu projektów legislacyjnych wnoszonych do Sejmu RP oraz projektów rozporządzeń Ministra NiSW,
- współpracy z innymi komisjami KSN w sprawach bieżących dotyczących nauki i szkolnictwa wyższego.

Swój czynny udział w pracach Komisji zadeklarowali kol.: Jan Berkan, Franciszek Janowiak, †Marian Kolarczyk, Stanisław Konarski, Alicja Nowak, Maciej Pokora, Krzysz-

tof Schmidt-Szałowski, Maria Sipowicz, Jerzy Usowicz. Nie zamknięto wtedy listy członków Komisji, zaś kolejne komunikaty i materiały były rozsyłane także do tych, którzy potwierdzili mailem chęć ich otrzymywania i współpracy. W ostatnim roku byli to kol. kol. Jan Berkan, Jerzy Dudek, Marek Gutowski, Wojciech Janik, Stanisław Konarski, Grażyna Maciejko, Ewa Mróz, Alicja Nowak, Wojciech Pillich, Maciej Pokora, Krzysztof Schmidt-Szałowski, Kazimierz Siciński, Maria Sipowicz, Janusz Sobieszkański, Róża Sokółowska, Julian Srebrny, Jerzy Usowicz, Krzysztof Weiss, Maria Wesółowska, Krzysztof Zboinski, Ewa Żelazna.

Prace Komisji mieściły się w ramach bieżącej działalności KSN i polegały głównie na współdziałaniu przy formułowaniu opinii i stanowisk Rady i Prezydium KSN. Członkowie Komisji brali też udział w posiedzeniach Sejmowej Komisji Edukacji, Nauki i Młodzieży oraz udział w charakterze obserwatora w posiedzeniach Rady Głównej Szkolnictwa Wyższego.

Działalność Komisji polegała więc przede wszystkim na opracowywaniu odpowiednich tekstów, o których wspomniano wyżej. Teksty przygotowywano drogą komunikacji elektronicznej.

Przewodniczący Komisji - Jerzy Olędzki

Sprawozdanie z prac Komisji Interwencji (sprawozdanie za rok 2008)

Warszawa, 12.12.2008 r.

Komisja Interwencji KSN zgodnie z celami dla realizacji których powstała w dalszym ciągu zajmuje się:

1. Udzielaniem pomocy w indywidualnych przypadkach naruszania prawa pracy przez pracodawców zaczynając od interwencji bezpośrednio u pracodawców aż do wniesienia spraw do Sądów Pracy i reprezentowania pracowników w tych sądach.
2. Udzielaniem pomocy Komisjom Zakładowym w przypadku naruszania przez pracodawców prawa pracy, prawa związkowego, w tym pomoc we wnoszeniu pozwów w trybie art. 462 kpc, tzn. w imieniu KZ Związku, na rzecz określonych pracowników.
3. Pomocą przy negocjowaniu regulaminów i układów zbiorowych pracy.
4. Udzielaniem porad prawnych członkom Związku i Komisjom Zakładowym (osobiście, telefonicznie oraz drogą e-mail).
5. Sporządzaniem analiz i opinii prawnych na potrzeby prac Prezydium i Rady KSN.
6. Upowszechnianiem znajomości przepisów prawa pracy, w tym jego specyficznych rozwiązań w sektorze nauki i szkolnictwa wyższego także poprzez publikacje w „Wiadomościach KSN”.

W mijającym roku za najbardziej spektakularny sukces uznać należy doprowadzenie sprawy 5 pracowników IoiZWP ORGMASZ w Warszawie do etapu postępowania egzekucyjnego, komornik wyegzekwował już na rzecz każdego z nich ok. 50% należnych im zaległych wynagrodzeń i z dniem 1 września 2008 r. po ponad 6 latach postępowania sądowego pracownicy zgodnie z prawomocnym wyrokiem z 27 kwietnia 2005 r. powrócili do pracy. Trwający proces doprowadził do odwołania ze stanowiska dwóch kolejnych dyrektorów ORGMASZ-u. W tym kontekście szczególnie dotkliwą okazała się nagła śmierć Pana Janusza Kosińskiego w dniu 9 grudnia 2008 r. Pan Janusz był jednym z tych 5 przywróconych do pracy. Fakt doprowadzenia spraw do obecnego etapu pozwala jednak jego spadkobiercom (żonie i dzieciom) na uzyskanie wszystkich należnych mu świadczeń.

Aktualnie w zakresie działalności Komisji Interwencji pozostają następujące sprawy sądowe: z pozwu KSN przeciwko SGGW w Warszawie o zapłatę wynagrodzeń za dyżury kliniczne lekarzy weterynarii, z powództwa byłego pracownika Biura KSN przeciwko SNIIO oraz z powództwa jednego z członków Prezydium Rady KSN przeciwko jego pracodawcy.

Alicja Paplińska

Sprawozdanie z działalności Funduszu Stypendialnego „Kresy”

(w roku 30.07.2007–31.12.2008 r.)

Warszawa, 26.01.2009 r.

I. Skład Rady Funduszu Stypendialnego „Kresy”:

Wojciech Fabianowski – przewodniczący, Irena Gronowska, Barbara Jakubowska – skarbnik, Jan Jastrzębski, Krzysztof Schmidt-Szałowski.

II. Stypendia

W dniu 30 VII 2007 zwróciłem się z prośbą od Przewodniczącego Sekcji Nauki NSZZ „Solidarność” z prośbą o wypłacenie 10 stypendiów w wysokości 500 PLN/miesiąc studentowi Wydziału Elektrycznego PW, wówczas studentowi szkoły Lingua Mundi, panu Sergiuszowi Burkowskiemu z Krasnokamionka, Kazachstan. Stypendia te były wypłacane przez 4 miesiące roku 2007 i 6 miesięcy do VI 2008 i spowodowały, że na koncie Funduszu pozostała kwota w wysokości 702.32 PLN.

III. Nowe stypendia

Postanowiono nie zawierać nowych umów o finansowanie studentów zanim nie zostaną pozyskane nowe środki na pokrycie wydatków.

IV. Plany na przyszłość

W związku z brakiem sukcesów w pozyskiwaniu nowych funduszy dotychczasowy Przewodniczący Rady Funduszu dr hab. Wojciech Fabianowski zwrócił się z prośbą do Przewodniczącego Krajowej Sekcji Nauki NSZZ „Solidarność” z prośbą o przyjęcie jego rezygnacji z funkcji Przewodniczącego.

Na nowego Przewodniczącego Rady Funduszu zaproponowałem dr Irenę Gronowską z Wydziału Fizyki PW. Mam nadzieję, że ta zmiana da nowy impuls do kontynuowania tak potrzebnego zadania, jakim jest pomoc studentom ze Wschodu.

Przewodniczący Rady Funduszu Stypendialnego „Kresy”
dr hab. Wojciech Fabianowski

Opinia KSN o projekcie rozporządzenia MNiSW

Poniższa opinia dotyczy zasady ustalania minimum kadrowego, jakie muszą spełniać jednostki organizacyjne uczelni, aby mogły prowadzić studia na określonym kierunku i poziomie. Opinia dotyczy dwóch spraw: czasu zatrudnienia pracowników wliczanych do minimum i wymaganych stopni naukowych.

W pierwszej sprawie rozporządzenie Ministra przewiduje możliwość wliczania do minimum nauczycieli zatrudnionych nie krócej niż od początku roku akademickiego, nie precyzując na jaki czas. Uczelnie często korzystają z tego niedopowiedzenia i zatrudniają na czas krótszy od roku akademickiego. KSN - aby ograniczyć nadużywanie prawa w tym przypadku - proponuje rozszerzenie wymagania zatrudnienia na czas nie krótszy niż pełny rok akademicki.

W drugiej sprawie chodzi o dopuszczenie do liczby pracowników samodzielnych (dr hab., prof.) - wliczanych do minimum kadrowego - wybitnych nauczycieli z tytułem doktora. W rozporządzeniu Ministra przewiduje się dopuszczenie wliczania do liczby pracowników samodzielnych maksimum dwóch cudzoziemców z tytułem doktora. KSN proponuje zapis, dopuszczający wliczenie do tej liczby dwóch wybitnych pracowników z tytułem doktora, w tym mogą być cudzoziemcy. Chodzi o niedyskryminowanie Polaków, którzy rozwinęli swoją karierę za granicą i mają równorzędny dorobek jak obcokrajowcy, a nie mają habilitacji - tam nie wymaganej.

(RED.)

Warszawa, dn. 07.01.2009 r.

Pani Prof. Barbara Kudrycka
Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego

Szanowna Pani Minister,

wobec projektowanej zmiany rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 27 lipca 2006 r. w sprawie warunków, jakie muszą spełniać jednostki organizacyjne uczelni, aby prowadzić studia na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz. U. Nr 144, poz. 1048), przedstawionej w piśmie Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego znak DSW-3-04/1201/3/08 z 02.12.2008 r., Krajowa Sekcja Nauki NSZZ „Solidarność” zgłasza potrzebę zmian dalej idących.

Uważamy, że należy uzupełnić zapisy § 8 oraz dokonać zmian w § 10, lecz w oparciu o inne przesłanki niż przedstawione przez Ministerstwo.

W załączeniu przedstawiam opinię Krajowej Sekcji Nauki NSZZ „Solidarność” o projekcie rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego zmieniającego rozporządzenie w sprawie warunków, jakie muszą spełniać jednostki organizacyjne uczelni, aby prowadzić studia na określonym kierunku i poziomie kształcenia, zawierającą propozycje zmian tego rozporządzenia.

Z wyrazami szacunku

Przewodniczący Krajowej Sekcji Nauki NSZZ „Solidarność”
Janusz Sobieszkański

Opinia Krajowej Sekcji Nauki NSZZ „Solidarność” o projekcie rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego zmieniającego rozporządzenie w sprawie warunków, jakie muszą spełniać jednostki organizacyjne uczelni, aby prowadzić studia na określonym kierunku i poziomie kształcenia

Warszawa, 7 stycznia 2009 r.

Krajowa Sekcja Nauki NSZZ „Solidarność” zgłasza następujące zmiany do projektu rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego zmieniającego rozporządzenie z dnia 27 lipca 2006 r. w sprawie warunków, jakie muszą spełniać jednostki organizacyjne uczelni, aby prowadzić studia na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz. U. Nr 144, poz. 1048):

§ 8. 1. Do minimum kadrowego, o którym mowa w § 5, wliczani są nauczyciele akademicy zatrudnieni w uczelni na podstawie mianowania albo umowy o pracę, w pełnym wymiarze czasu pracy, nie krócej niż od początku roku akademickiego **i na pełny rok akademicki**.

2. Do minimum kadrowego, o którym mowa w § 6 i 7, wliczani są nauczyciele akademicy zatrudnieni w uczelni na podstawie mianowania albo umowy o pracę, w pełnym wymiarze czasu pracy, nie krócej niż od początku roku akademickiego **i na pełny rok akademicki**, dla których uczelnia ta stanowi podstawowe miejsce pracy.

Natomiast § 10 powinien mieć brzmienie:

§ 10. 1. Na podstawie zarządzenia rady jednostki organizacyjnej do minimum kadrowego, o którym mowa w § 5—7, do grupy nauczycieli akademickich posiadających tytuł naukowy profesora lub stopień naukowy doktora habilitowanego mogą być wliczone nie więcej niż dwie osoby, także cudzoziemcy, mające stopień naukowy doktora, w rozumieniu przepisów ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. Nr 65, poz. 595 oraz z 2005 r. Nr 164, poz. 1365), w zakresie dyscypliny naukowej lub artystycznej związanej z danym kierunkiem studiów, jeżeli zostanie zatrudniony w pełnym wymiarze czasu pracy na okres co najmniej dwóch lat, albo osoba, która została zatrudniona w uczelni w trybie określonym w art. 115 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 27 lipca 2005 r. — Prawo o szkolnictwie wyższym.

2. Wliczenie osób, o których mowa w ust. 1, do minimum kadrowego może nastąpić jeżeli rada jednostki organizacyjnej uzna, że osoba ta jest wybitnym znawcą problematyki danego kierunku studiów lub posiada znaczne i twórcze osiągnięcia naukowe lub artystyczne w dyscyplinie naukowej lub artystycznej związanej z danym kierunkiem studiów.

3. Jednostka organizacyjna, może zarządzić uzupełnienie składu rady jednostki o osoby nie będące członkami tej rady w celu dokonania oceny, o której mowa w ust. 2. Osoby te mają w tej sprawie uprawnienia członka danej rady.

Uzasadnienie

Ad. § 8. Krajowa Sekcja Nauki NSZZ „Solidarność” zauważa niepokojące i rozszerzające się zjawisko zatrudniania nauczycieli akademickich na okres krótszy od roku akademickiego. Jest to naruszanie ich praw pracowniczych oraz w życiu społecznym ogranicza prawa obywatelskie.

Proponowane uzupełnienie zapisu § 8. 1 i § 8. 2 o słowa „i na pełny rok akademicki” nie zlikwiduje nadużywania prawa, lecz może je ograniczyć poprzez zwrócenie uwagi na wydzwięk zatrudniania na czas ograniczony. Zagadnienie to wymaga uporządkowania w ustawie Prawo o szkolnictwie wyższym, zgodnie z Europejską Kartą dla Naukowców oraz Kodeksem Postępowania w sprawie Zatrudniania Naukowców¹.

Ad. § 10. Krajowa Sekcja Nauki NSZZ „Solidarność” **negatywnie opiniuje** projekt zmiany § 10 omawianego rozporządzenia. Zgłoszenie proponowanej zmiany jasno wskazuje na trudności wynikające z niedostosowania naszego modelu awansu naukowego do istniejącego w pozostałych krajach i konieczną prawną ekwilibrystykę dla ograniczenia strat. Zarówno pierwotny jak i proponowany zapis wymagają całkowicie innego spojrzenia na problemy kadrowe uczelni.

Zapisy obecny i proponowany są wadliwe ze względu na dyskryminację nauczycieli akademickich ze względu na narodowość². Tym bardziej dziwną, że dotyczy ona własnych obywateli. Głównym kryterium zaliczenia do minimum kadrowego powinny być kompetencje, a nie narodowość kandydata.

Dodatkowo, obecna jak i proponowana regulacja, ograniczają uznanie za odpowiednich tych nauczycieli akademickich, którzy uzyskali stopień naukowy na krajowej uczelni, a następnie karierę naukową realizowali za granicą. Mając identyczne kompetencje i dorobek jak ich koledzy obcokrajowcy, byłiby pozbawieni prawa do zaliczenia ich do minimum kadrowego. Ogranicza to argumenty przemawiające za pożądanym powrotem tych naukowców do kraju.

Podtrzymywanie i rozszerzanie obecnej regulacji podważa sens krajowej ścieżki kariery naukowej, gdyż wskazuje, że lepiej nie trwonić środków na promocję doktorów w Polsce, skoro można młodych naukowców wysyłać za granicę, a po zrobieniu doktoratu, np. na Słowacji, w Czechach, Portugalii, uznać ich za wybitnych i równorzędnych polskim doktorom habilitowanym.

W związku z przedstawioną oceną, Krajowa Sekcja Nauki **proponuje całkowicie zmienioną redakcję § 10**, dopuszczającą wliczenie do minimum kadrowego kompetentnych doktorów tak z kraju, jak i z zagranicy.

Przewodniczący Krajowej Sekcji Nauki NSZZ „Solidarność”

Janusz Sobieszkański

Do wiadomości: Komitet Integracji Europejskiej

Sprawozdanie z wyjazdu do Gruzji przedstawicieli KSN NSZZ „Solidarność” na zaproszenie gruzińskich związków zawodowych ESFTUG

Wizyta przedstawicieli Krajowej Sekcji Nauki NSZZ „Solidarność” odbyła się w okresie od 26.11. do 01.12.2008 r. na zaproszenie Niezależnego Związku Zawodowego Nauczycieli i Naukowców w Gruzji, „Educators and Scientists Free Trade Union of Georgia” – ESFTUG, reprezentowanego przez Przewodniczącą Związku Mananę Ghurchmalidze. W delegacji ze strony polskiej udział wzięli: Przewodniczący kol. Janusz Sobieszkański oraz członek Prezydium kol. Barbara Jakubowska.

Pierwszy dzień pobytu po przylocie do Gruzji obejmował wizytę w siedzibie związku ESFTUG w Tbilisi oraz spotkanie z kierownictwem Związku. Przedstawiono nam również reprezentantów Nauczycielskiego Związku z Izraela oraz przedstawiciela Nauczycielskich Związków Zawodowych ze Szwecji, którzy również przyjechali do Gruzji w ramach solidarnościowego wsparcia gruzińskich nauczycieli.

W trakcie wizyty w siedzibie Związku poinformowano nas o historii powstania tego pierwszego wolnego związku zawodowego w Gruzji. Związek ten powstał w Kutaisi w 1989 r. w okresie post-sowieckiego systemu, bezpośrednio po strajku głodowym w zachodniej Gruzji. W pierwszym etapie tworzenia związek ten przyjął nazwę „Solidarność” na wzór naszego związku działającego wówczas w Polsce. Związek ten następnie przyjął obecną nazwę Educators and Scientists Free Trade Union of Georgia (ESFTUG). Przewodniczący KSN NSZZ „Solidarność” przekazał Przewodniczącej Związku (ESFTUG) informację dotyczącą udzielenia pomocy finansowej, w związku z ostatnimi wydarzeniami w Gruzji, pochodzącej z wpłat członków Krajowej Sekcji Nauki NSZZ „Solidarność” uczelni wyższych. W tym dniu uczestniczyliśmy również w spotkaniu w mieście Signagi z nauczycielami gruzińskimi. Przewodniczący KSN NSZZ „Solidarność” wyraził zaniepokojenie członków naszego związku sytuacją w Gruzji oraz współczucie dla poszkodowanych nauczycieli, dla uchodźców, którzy zmuszeni byli do opuszczenia swoich domów. Wyraził nadzieję, że zaangażowanie w tę sprawę demokratycznych krajów przyczyni się do przywrócenia pokoju w Gruzji i pozwoli na odbudowanie zniszczeń. Nauczyciele gruzińscy wyrazili podziękowania za wspar-

¹ Rekomendacja Komisji Europejskiej w sprawie Europejskiej Karty dla Naukowców oraz Kodeksu Postępowania w sprawie Zatrudniania Naukowców, Komisja Wspólnot Europejskich, Bruksela, 11.3.2005 C (2005) 576.

² Idem oraz inne regulacje prawne.

cie ich w tej trudnej sytuacji oraz przekazali wyrazy przyjaźni i sympatii do narodu polskiego. Rozwinęła się dyskusja. Zadawano wiele pytań dotyczących aktualnej sytuacji w Polsce, a także nawiązujących do naszej historii.

W tym dniu zwiedzaliśmy również najważniejsze miejsca w Tbilisi, m.in. Parlament, górujący nad miastem pomnik „Matki Gruzji” (trzymającej w jednej ręce kielich wina [dla przyjaciół], a w drugiej miecz [dla wrogów Gruzji]), Cerkiew Świętej Trójcy z punktem widokowym, pomnik Króla Dawida, zwanego Królem Budowniczym, trzymającego w jednym ręku makiętę Świętyni Galati, a w drugiej miecz itp.

W drugim dniu naszego pobytu nastąpił wyjazd do Gori, miasta położonego w środkowej Gruzji nad rzeką Iori, w ramach ogłoszonego „Tygodnia Solidarności”, który również obejmował uczestnictwo w spotkaniu z nauczycielami i ich rodzinami poszkodowanymi z terenu Gori w związku z ingerencją rosyjską. Na w/w spotkaniu zapoznano się z relacją świadków tych wydarzeń oraz z materiałami dowodowymi w postaci zdjęć prezentujących przebieg wydarzeń. Z wypowiedzi poszkodowanych i przedstawionych zdjęć wynikało, że bombardowanie dotyczyło również domów mieszkalnych, które spowodowało śmierć lub odniesienie ran przez niektórych mieszkańców. Poinformowano nas również, że większość osób przed i po wkroczeniu wojska rosyjskiego lub po bombardowaniu opuściła miasto. Z relacji wynikało również, że żołnierze na granicy skutecznie przeciwstawili się pierwszemu najazdowi rosyjskich wojsk, niszcząc 60 czołgów i 3 samoloty. Zwrócono również uwagę na dokonywanie grabieży i podpalania mieszkań przez Osetyńców po opuszczeniu osiedli przez ich mieszkańców. Wskazywano na trudny okres, jaki przeżyli mieszkańcy w obozach uchodźców, często opuszczając swoje domy z tym, co można było tylko unieść w rękach. Do zebranych skierowali swe wystąpienia przedstawiciele delegacji zagranicznych. Ze strony naszej delegacji głos zabrał Przewodniczący KSN. W jednym z fragmentów tego trudnego wystąpienia nawiązał do motta powieści Ernesta Hemingwaya *Komu bije dzwon*. Po drodze z Tbilisi do Gori mijaliśmy obozy uchodźców wybudowane ze środków pomocowych wielu państw, położone poza miastem na rozległych równinach. Żywność jest tam dowożona samochodami.

Druga część pobytu obejmowała uczestnictwo w dwóch konferencjach oraz w obchodach 10-lecia utworzenia pierwszego wolnego związku zawodowego w Kutaisi, miasta położonego w zachodniej części Gruzji. W dniu 29 listopada na Uniwersytecie w Kutaisi została zorganizowana przez władze związku ESFTUG konferencja pt. „Mobilność studentów i nauczycieli z wyższym wykształceniem”, przy finansowym wsparciu „Education International”, w ramach kampanii mobilności pod hasłem „Let's go-in Georgia”, zgodnie z wytyczoną linią działania w ramach Procesu Bolońskiego. Ze strony organizatorów obradom przewodniczyła Przewodnicząca Związków Zawodowych Manama Ghurchmalidze. Uniwersytet reprezentował Kanclerz Uniwersytetu z Kutaisi. W konferencji uczestniczyli przedstawiciele szkół wyższych Gruzji, przedstawiciel Ministerstwa Edukacji, reprezentanci regionalnych związków zawodowych oraz organizacji związkowych uczelni wyższych, przedstawiciele środowiska studenckiego oraz nauczyciele akademicy.

Tematyka obrad dotyczyła stanu realizacji w Gruzji programu „mobilności studentów i kadry akademickiej”, jako priorytetowego kierunku zawartego w Procesie Bolońskim, występujących barier i ograniczeń uniemożliwiających jego pełną realizację oraz planu szczególnych działań dla poprawy obecnej sytuacji. Z toku prowadzonej dyskusji wynikało, że stan zaawansowania dotyczący wprowadzenia w życie mobilności studentów i kadry nauczycielskiej w Gruzji znajduje się w stadium początkowym i jest znacznie opóźniony w stosunku do sytuacji w Polsce i innych krajów Unii Europejskiej. W trakcie obrad podkreślono, że główną barierą mobilności dla gruzińskich studentów jest brak lub słaba znajomość języków obcych. W mniejszym stopniu odnosi się to do kadry akademickiej uczelni. Niewystarczająca jest również w bibliotekach uczelnianych ilość i asortyment podręczników w językach obcych. Ważnymi czynnikami ograniczającymi mobilność są również bariery ekonomiczne i socjalne. Kraj gospodarza często zapewnia studentom bezpłatną naukę natomiast koszty utrzymania (wyżywienia i mieszkania) pokrywa student. Trudna sytuacja finansowa rodzin studentów uniemożliwia wielu studentom podjęcie studiów za granicą. Koszty podróży są również wysokie. Zebrani zwrócili również uwagę na utrudnienia wizowe oraz utrudnienia mobilności kadry akademickiej, związane z nieuznawalnością dyplomów. Dużym mankamentem jest niedostateczny przepływ informacji do studentów i kadry akademickiej dotyczący możliwości i warunków ich udziału w programach mobilności.

W celu przezwyciężenia tych barier planowane jest pilne uruchomienie intensywnych 3-miesięcznych bezpłatnych kursów językowych na uczelniach dla studentów i kadry akademickiej, zapewniających znajomość języka na poziomie umożliwiającym podjęcie studiów za granicą. Niezbędne jest zapewnienie pomocy finansowej dla studentów i kadry akademickiej ubiegających się o wyjazd w ramach programu dotyczącego mobilności. Konieczne jest również odnowienie i uzupełnienie księgozbiorów w językach obcych i umożliwienie korzystania z nich jak największej liczby studentów. Ważnym zagadnieniem jest uruchomienie właściwego systemu przepływu informacji dla studentów i kadry akademickiej, dotyczącej kursów, szkoleń, możliwości skorzystania z wyjazdów w ramach określonych programów, trybu załatwiania wniosków, możliwości udzielania pomocy finansowej osobom wyjeżdżającym w ramach programu mobilności. Plan dotyczący mobilności gruzińskich studentów i kadry nauczycielskiej oraz tzw. kanał edukacyjny służący przekazywaniu informacji mają być udostępnione za 3 miesiące. Niezbędna jest koordynacja działań w zakresie mobilności uczelni pomiędzy Ministerstwem Szkolnictwa Wyższego i związku „ESFTUG”, będącego inicjatorem tego procesu w Gruzji.

W dniu 30 listopada 2008 r. zostały zorganizowane obrady okrągłego stołu dotyczące tematyki „Edukacja nauczycieli i rozwój zawodowy” w Gruzji. Tematyka obrad dotyczyła problematyki edukacji nauczycieli, zwiększenia i oceny jakości kształcenia, zapewnienia drożności kształcenia oraz kształcenia ustawicznego.

Poważnym problemem jest wdrożenie celów Procesu Bolońskiego dotyczących edukacji i rozwoju zawodowego nauczycieli. Implementacja założeń procesu bolońskiego na obecnym etapie jest niska. Konieczna jest zdecydowana poprawa jakości kształcenia. W tym celu konieczne jest uruchomienie mechanizmów, których wprowadzenie prowadziłyby do zwiększenia jakości i wprowadzenia właściwych kryteriów oceny. W pierwszym etapie należy przeprowadzić weryfikację nauczycieli pod kątem właściwego przygotowania merytorycznego do prawidłowego wykonywania zawodu w zakresie wykładanych przedmiotów. W tym celu postuluje się przeprowadzenie egzaminów kwalifikacyjnych z przedmiotów kierunkowych oraz pedagogiki. Pozytywne wyniki egzaminów winny wiązać się z podwyższeniem dotychczasowych wynagrodzeń nauczycieli. Konieczne jest również bezpłatne lub częściowo-płatne zabezpieczenie odpowiednich podręczników dla wszystkich nauczy-

cieli, w celu umożliwienia właściwego przygotowania do egzaminów. Dostępność takich podręczników dla wielu nauczycieli może być ograniczona ze względu na ich niskie wynagrodzenia. Ważne jest również wprowadzenie mechanizmu stałego dokształcania nauczycieli w celu uaktualnienia posiadanej wiedzy „life long learning”. Konieczne jest również wskazanie osób odpowiedzialnych za edukację nauczycieli. Powinny być również zagwarantowane dla nauczycieli ustawowe warunki prawne bezpieczeństwa socjalnego, ubezpieczeń oraz uprawnień emerytalnych. Celem do osiągnięcia jest wprowadzenie odpowiedniego poziomu finansowania edukacji, dostosowanego do możliwości państwa. Powinna nastąpić poprawa wynagrodzeń nauczycieli. Powinny być wyodrębnione specjalne fundusze na dokształcanie dla nauczycieli. Niezmiernie ważna jest dobra organizacja pracy nauczycieli oraz jasno określone ścieżki rozwoju kadry nauczycielskiej. Niezbędnym warunkiem jest efektywna partnerska współpraca między Ministerstwem Edukacji a Związkami Zawodowymi. Niestety ostatnie postulaty nauczycielskie kierowane do Ministra pozostały bez odpowiedzi. Nauczyciele gruzińscy oczekują tej odpowiedzi przed planowanymi egzaminami. Przewodniczący KSN zabierając głos w dyskusji nawiązał do poruszonych problemów. Zwrócił także uwagę na wolę gruzińskich koleżanek i kolegów w pokonywaniu trudności.

Uroczyste obchody 10-lecia powstania Niezależnego Edukacyjnego Związku Zawodowego Nauczycieli i Naukowców (ESFTUG) w Gruzji odbyły się w dniu 30.12.2008 r. w restauracji „Amirani” w Kutaisi. Na obchody zaproszono przedstawicieli zagranicznych siostrzanych organizacji związkowych, przedstawicieli regionalnych i lokalnych organizacji związkowych Gruzji, rektorów szkół wyższych, przedstawicieli instytucji działających w systemie edukacyjnym Gruzji i przedstawicieli ambasad.

Uroczyste obchody rozpoczęto zaprezentowaniem historii i osiągnięć tego związku na rzecz jego członków z okresu jego powstania oraz kontynuacji działalności przy stale wzrastającej liczbie członków. Związek ESFTUG powstał bezpośrednio po strajku głodowym w zachodniej Gruzji, w okresie postsowieckiego systemu. Mówiono o powstaniu Związku, o liczebnym wzmocnieniu, o kontynuowaniu działalności tej organizacji. Na tej uroczystości przyznano tytuł honorowego związkowca roku oraz wręczono dyplomy najaktywniejszym członkom związku, którzy przyczynili się do powstania i rozwoju tego związku. Podziękowano również delegacjom zagranicznym (w tym delegacji polskiej) za solidarnościowe wsparcie oraz pomoc finansową. Wygłoszone przez Przewodniczącego KSN NSZZ „Solidarność” przesłanie z wyrazami uznania dla działalności Związku, zawierające rzeczową ocenę sytuacji Gruzji oraz zakończone przekazaniem serdecznych pozdrowień od członków KSN NSZZ „S” spotkało się z dużym aplauzem zebranych. Ze strony gruzińskich członków związku spotkaliśmy się z wyrazami przyjaźni i dużej sympatii do Polski.

W ostatnim dniu pobytu gospodarze zapewнили nam w ramach programu kulturalnego w Kutaisi zwiedzenie Katedry Bagrati z XI wieku oraz zespołu klasztorowego Gelati z XII – XIII w. - jednego z głównych centrów kultury średniowiecznej w Gruzji.

Barbara Jakubowska – Janusz Sobieszkański

List otwarty Niezależnego Forum Akademickiego w sprawie niemerytorycznych ocen pracowników nauki

Niezależne Forum Akademickie w swoich wystąpieniach wielokrotnie podkreślało konieczność reformy systemu nauki i szkolnictwa wyższego w Polsce. Obecny system nie przystaje do realiów XXI wieku. Jest on reliktem minionej epoki i prowadzi do licznych patologii.

Ostatnio media pokazały funkcjonowanie systemu karier akademickich w Polsce na przykładzie dwóch jaskrawych przypadków, kiedy to pracownicy nauki byli oceniani na podstawie kryteriów pozamerytorycznych.

Z tzw. „sprawy Drewsa” (*prof. Krzysztof Drews z Uniwersytetu Medycznego w Poznaniu*) wynika, że na każdą pracę można napisać dwie różne, przeciwstawne recenzje, albo dowolną ich ilość o różnych odcieniach, aby dostosować je do potrzeb chwili. Z kolei odmienna sprawa dr Marka Migalskiego pokazuje, że można w ramach głosowania „utrącić” każdą pracę, bez podawania merytorycznego uzasadnienia.

Te sprawy to tylko wierzchołek góry lodowej, gdyż sygnałów o takich patologiach - jakie chociażby napływają do NFA - jest wiele więcej.

W Polsce niemal nikt nie wierzy, że o karierach akademickich decydują kryteria merytoryczne.

Świadczy o tym chociażby fakt, że liczne petycje NFA w sprawach reformy systemu nauki i szkolnictwa wyższego podpisują na ogół przedstawiciele Polonii akademickiej, lub byli już pracownicy naukowci. Większość pracujących w Polsce pracowników naukowych, którzy popierają te postulaty, nie ujawnia swojego poparcia z uzasadnionej obawy o konsekwencje takiego ujawnienia (zasadna obawa o utracenie habilitacji, doktoratu, grantów, mobbing i ostracyzm środowiskowy).

Najwyższy czas, aby w ramach reformy systemu nauki i szkolnictwa wyższego wprowadzono realne zmiany w zakresie zatrudniania i oceny pracowników nauki, na podstawie jawnych i przejrzystych kryteriów merytorycznych, zgodnie ze standardami międzynarodowymi.

Prezes Niezależnego Forum Akademickiego – Józef **Wieczorek**,
Przewodniczący Rady Niezależnego Forum Akademickiego – Cezary **Wójcik**,
Krzysztof **Schmidt-Szalowski**, Warszawa,
Elizabeth **Sztul**, University of Alabama at Birmingham School of Medicine, Birmingham, AL, USA,
Zbigniew **Mitura**, Forum Integracyjne Academicus Poloniae, Kraków,
Tomasz **Barbaszewski**, niezależny konsultant, Kraków,
Tomasz **Durakiewicz**, Ph.D. Los Alamos National Laboratory, Los Alamos, NM, USA,
Maciej **Horowski**, Uniwersytet w Białymstoku, Białystok,

Zdzisław **Szulc**, Forum Integracyjne Academicus Poloniae, Charleston, USA,
Ewa **Kostarczyk**, Interdyscyplinarni Humanisci, Warszawa,
Stanisław **Dubiski**, emerytowany profesor Department of Immunology, University of Toronto, Canada,
Paweł **Mecner**, dr hab. prof. nadzw. Uniwersytet Szczeciński, Szczecin,
Barbara **Mecner**, dr, Uniwersytet Szczeciński, Szczecin,
Paweł **Mroz**, PhD, Harvard Medical School. Harvard, USA,
Marek **Kozłowski**, Harvard Medical School i Children`s Hospital Boston, Boston, USA,
Józef **Oleksyszyn**, dr hab. Politechnika Wroclawska, Wroclaw,
Waldemar **Korczyński**, Kielce,
Janusz **Denis**, Częstochowa,
Marcin **Ożóg**, dr, The European Centre for Comparative Commercial and Company Law, Kraków,
Artur **Śliwiński**, Prof. Warszawa
Paweł **Rodziewicz**, Dr. Interdisziplinäres Zentrum fuer Molekulare Materialien (ICMM) und Computer-Chemie-Centrum (CCC), Department Chemie und Pharmazie Friedrich-Alexander-Universitaet Erlangen-Nuernberg, Erlangen, Germany,
Piotr **Jaroszyński**, dr hab. prof. KUL, Lublin,
Magda **Mariankowska**, Oxford, UK,
Przemysław **Juszczynski**, PhD, Dana Farber Cancer Institute, Boston, MA 02115, USA,
Robert **Pralay**, University of Leeds, Leeds, Wielka Brytania,
Karol **Miller**, Dr habil. Professor of Applied Mechanics, Director, Intelligent Systems for Medicine Lab. Deputy Chair of Mechatronics School of Mechanical Engineering The University of Western Australia. Crawley WA, AUSTRALIA,
Jan Napoleon **Saykiewicz**, Ph.D.; D.Sc. Professor of Marketing and International Marketing, A.J. Palumbo School of Business John F. Donahue Graduate School of Business, Duquesne University, Pittsburgh, PA, USA,
Karolina **Maciąg**, Harvard Medical School, Boston, MA, USA,
Józef **Magoński**, Dr. Central Washington University, USA,
Maciej **Henneberg**, University of Adelaide, Adelaide, Australia,
Waldemar W. **Koczkodaj**, Laurentian University, Sudbury, Ontario, Kanada,
Katarzyna **Motylewska-Walter**, Uniwersytet Regensburg, Niemcy,
Bartosz **Walter**, Uniwersytet Regensburg, Niemcy,
Piotr **Zarzycki**, Ph.D, Pacific Northwest National Laboratory, Richland, WA, USA.
Niezależne Forum Akademickie www.nfa.pl nr KRS 0000243627, Regon: 120131864, NIP 6772258428, 30-069 Kraków, ul. Smoluchowskiego 4/1, Prezes: Józef Wieczorek, jozef.wieczorek@interia.pl, tel. 609659124.

Ocena pracy twórczej pracowników naukowych

Ocena każdej działalności twórczej jest zadaniem trudnym. Równocześnie nie można pominąć w ocenie nauczycieli akademickich ich działalności naukowej. Od lat trwają poszukiwania obiektywnego i merytorycznego systemu oceny pracy naukowej pracowników szkół wyższych i instytutów naukowych.

W numerze specjalnym biuletynu KSN (nr 1-2A/2009) przedstawiona została kolejna

propozycja oceny pracy twórczej pracowników naukowych oparta na analizie danych statystycznych, osiągnięć naukowych z zastosowaniem znanej z teorii rachunku błędów metody równych wpływów.

Jak każda metoda tak i ta wymaga sprawdzenia w konkretnym zastosowaniu - do czego zachęcamy czytelników.

Redakcja

STANOWISKA POLSKIEGO LOBBY PRZEMYSŁOWEGO

Stanowisko Ogólnopolskiej Konferencji pt.

„Przekształcenia Polskich Kolei w warunkach globalnego kryzysu gospodarczego”,
zorganizowanej przez Polskie Lobby Przemysłowe im. Eugeniusza Kwiatkowskiego
i Konfederację Kolejowych Związków Zawodowych

w dniu 10 grudnia 2008 r. w Warszawie

Konferencja odbyła się w ważnym momencie: z jednej strony przekształcenia naszych kolei wchodzi w decydującą fazę, z drugiej – gwałtownie zmienia się otoczenie, w jakim się one dokonują. W tym drugim przypadku chodzi przede wszystkim o globalny kryzys finansowo-gospodarczy, który nieustannie się pogłębia (rzeczywiste skutki i następstwa tego wielkiego kryzysu uwidoczniają się nie wcześniej niż na przełomie lat 2009/2010) i niewątpliwie będzie wpływał na funkcjonowanie polskich kolei i dokonujące się w niej przemiany. Wymaga to pogłębionej refleksji i dyskusji na efektami i skutkami dotychczasowych działań restrukturyzacyjnych. Czas na korektę tych rozwiązań, które nie przyniosły spodziewanych efektów lub okazały się błędne, a jednocześnie pojawia się potrzeba wypracowania długofalowych strategicznych rozwiązań, które będą adekwatne do pojawiających się wyzwań i nowych uwarunkowań wynikających z globalnego kryzysu. W takiej sytuacji pożądane jest zderzenie różnych poglądów i ocen – a nie głoszenie prawd jedynie w ramach politycznej poprawności – w oparciu o które można opracować optymalną strategię przekształceń polskich kolei, korzystną dla nich i polskiej gospodarki.

1. Ciągły brak polityki zrównoważonego transportu w Polsce w relacjach 60 : 40, wskazywanych przez Unię Europejską jako właściwy powód, że stale rośnie nierównowaga międzygałęziowa, słabnie transport wodny i kolejowy, a ich zadania stopniowo przejmują transport drogowy na coraz bardziej zaniedbanych drogach. Już teraz, przy następującym spowalnianiu gospodarki, widoczny jest spadek przewozów kolejowych rzędu 7% rocznie, przy utrzymującym się wzroście przewozów samochodowych na poziomie ponad 10% rocznie. W warunkach pogłębienia się kryzysu gospodarczego tendencje te mogą być jeszcze bardziej niekorzystne. Towarzyszy temu brak polityki transportowej państwa, która stwarzałaby warunki do uczciwej konkurencji, a także do konsolidacji podmiotów zdolnych do rywalizacji na otwartym rynku europejskim. W infrastrukturze wymagającej czasowej i przestrzennej koordynacji, polityka na pewno nie może polegać na takim liberalizmie, w którym każdy może być budowniczym infrastruktury czy przewoźnikiem; gdzie przez dezintegrację i podział tworzy się nowe podmioty, podczas gdy globalizacja i korzyści skali wymuszają na świecie procesy konsolidacji. Z takimi procesami mamy obecnie do czynienia na przykład w sferze bankowości i w przemyśle zbrojeniowym, zarówno amerykańskim, jak i europejskim.
2. W związku z tym, że należy liczyć się poważnie z narastaniem światowego kryzysu gospodarczego i wynikającymi z tego problemami - zmniejszającym się dostępem do kapitału i mniejszym napływem dotacji z Unii Europejskiej, wszelkie plany i strategie przekształceń polskich kolei należy weryfikować i realizować ze świadomością możliwych zagrożeń, wyprzedzając wydarzenia. Wyparowanie wirtualnych finansów - jak wiele na to wskazuje - przeniesione będzie bowiem na słabe podmioty światowego rynku. Spowodować to może ograniczenie aktywności gospodarczej i siły nabywczej społeczeństw. W konsekwencji zmalałe prace przewoźnicze i dostępny kapitał inwestycyjny. W okresie kryzysu wzrosną znacznie rola zarządzania podnoszącego siłę i konkurencyjność narodowej kolei na zliberalizowanym rynku europejskim. W sytuacji niedostatecznego tempa wzrostu gospodarczego i rozwoju społecznego w Polsce, a ostatnio szczególnie w okresie kryzysu, forsowanie modernizacji i rozwoju kolei trzeba traktować jako

jeden z głównych sposobów zdynamizowania rozwoju gospodarczego i społecznego kraju oraz pokonywania recesji. Kolej bowiem jest jednym z najważniejszych elementów infrastruktury państwa, także obronnej, a nie jedynie rynkiem typowym dla funkcjonowania małych i średnich przedsiębiorstw. W promowaniu rozwoju kolei należy także wykorzystać wnioski wynikające z działań związanych z ograniczeniem emisji dwutlenku węgla, jak również przygotowania do organizacji EURO 2012. W takich warunkach polityka transportowa - w oparciu o rachunek kosztów zewnętrznych, przy użyciu ekonomicznych instrumentów zachęty a czasem wprost przymusu administracyjnego - musi alokować potoki transportowe możliwie w kierunku gałęzi efektywnych ekonomicznie, ekologicznie i społecznie, a takimi niewątpliwie są transport wodny i kolejowy. Jeśli transport drogowy nie ponosi kosztu drogi w pełni, podczas gdy taryfa kolejowa to ujmuje, to jak rachunek jakiegokolwiek przedsiębiorcy ma prowadzić do korzystnych zachowań? Umocnienie spółek kolejowych: PKP Cargo S.A., PKP Intercity S.A., Przewozy Regionalne Sp. z o.o., będzie możliwe przy zmniejszeniu stawek dostępu do linii kolejowych dzięki zwiększeniu dofinansowania PLK S.A. z budżetu państwa. Wzrost przewozów intermodalnych może umożliwić rozwój narodowego przewoźnika PKP Cargo S.A., ale tylko wtedy, gdy powodująca skrajną nierentowność tych przewozów struktura cennika stawek dostępu do infrastruktury kolejowej zostanie zmieniona w sposób eliminujący pokrywanie przez realizującego je przewoźnika kosztów utrzymania infrastruktury (stacji rozrządowych i manewrowych) służącej do przewozów w ładunkach rozproszonych.

3. „Strategia dla transportu kolejowego do roku 2013” zakłada - bez przeprowadzenia głębszych analiz uwzględniających zmienione światowym kryzysem realia – pozbawioną korekty kontynuację procesu rozczłonkowania, prywatyzacji i urynkwienia kolei. Całe obszerne opracowanie zajmuje się głównie tylko planowanymi, bardzo licznymi zmianami w organizacji struktury wyróżnianych podmiotów działających na kolei i relacji między nimi. Ciągłe reorganizacje od lat zaprzętają zatem uwagę i energię kadr zarządzających, zamiast kierować je na podstawowe zagadnienia techniczne i ruchowe. Myślenie jedynie ekonomiczne, pomija

- jące interdyscyplinarność i systemowość kolei, inspirowane przez takie środowiska jak Zespół Doradców Gospodarczych „TOR”, całkowicie zdominowało myślenie menedżerów odpowiedzialnych za przyszłość polskich kolei. Stąd eksponowane są problemy podziału i koordynacji majątku, inwestycji, użytkowania, rozliczeń kosztów i wpływów, obiektów wspólnych. A przecież kluczem do opanowania pogarszania się sytuacji nie jest zonglerka strukturami lecz odpowiednie, kompetentne zarządzanie przez ludzi rozumiejących specyfikę kolei, wchodzenie w nowe niszowe segmenty rynku, logistyka, rozrachunek wewnętrzny, skuteczne i nowoczesne systemy motywacyjne.
4. Wymieniona „Strategia”, niestety, posiada także inne wady i słabości, wśród których należy wymienić:
- brak w niej określenia narzędzi polityki transportowej dostępności do sektorów transportu z preferencją dla kolei w dyrektywnej relacji 60-40. Nadal odczuwa się tu siłę lobby transportu drogowego,
 - brak w niej śmiałej integracji struktur kolei dla stworzenia warunków do strategicznej i konkurencyjnej siły narodowej kolei. Zauważalna jest integracja spółek Grupy PKP jedynie wokół problemu spłaty zadłużenia PKP S.A., co jest dodatkowym balastem ograniczającym konkurencyjność tych spółek na otwartym rynku,
 - nie proponuje ona mechanizmu eliminacji politycznego zarządzania koleją i wprowadzenia naprawczego, autonomicznego biznesowego kierownictwa tworzącego strategię naprawy i rozwoju grupy PKP,
 - nie rozwiązano w niej problemu uwłaszczenia polskich kolei na majątku o przedwojennych (niemieckich) hipotekach, jak też wyposażenia spółek przewozowych - szczególnie Cargo S.A. - w odpowiednie terminale co uczyni je mocno konkurencyjnymi,
 - w „Strategii” brak mechanizmów wsparcia spółki Polskie Linie Kolejowe S.A. poprzez kierowanie środków na inwestycje w infrastrukturę kolejową podnoszącą wydajność polskiego systemu transportu kolejowego głównie na ciągach komunikacyjnych potrzebnych dla polskiej gospodarki. Prawie wszystkie fundusze kierowane są aktualnie na inwestycje w korytarzach transeuropejskich, natomiast infrastruktura poza korytarzami niszczy się, co może w najbliższym czasie spowodować upadek przewozów towarowych na kierunkach zgodnych z potrzebami polskiej gospodarki.
 - nie zakłada ona stworzenia warunków do powstania wzajemnie konkurencyjnych zakładów wewnątrz kolei, dostosowanych do przyszłej konkurencji i przetargowego rynku zamówień usług przez samorządy.
- w „Strategii” zwraca się uwagę na potrzebę współpracy między rządem a samorządami dla rozwoju transportu intermodalnego. Są to zatem kolejne pomysły usamorządowienia problemów, które tylko polityka centralna (na szczeblu ogólnopolskim) może skutecznie rozwiązać, co jest oczywiste dla menedżerów i polityków umiejących stosować podejście systemowe i stosować analizę strategiczną.
 - brak w „Strategii” realnego planu szkoleniowo – edukacyjnego, który pozwoliłby przyciągnąć młode kadry do pracy na kolei. W Polsce średnia wieku pracowników związanych z bezpieczeństwem ruchu kolejowego (dyspozytorów, dyżurnych ruchu, nastawniczych, maszynistów) zbliża się do 50 lat. A zatem za kilka lat zabraknie kadr do kierowania ruchem pociągów i ich prowadzenia, stąd środki zaradcze powinny być podjęte już dzisiaj.
 - „Strategia” nie proponuje ponadto działań mających na celu poprawę konkurencyjności transportu kolejowego. O tych sprawach mówi się od lat, ale prawie nic w tym kierunku nie zostało zrobione. Obecna sytuacja zdecydowanie promująca transport drogowy stoi w sprzeczności z założeniami polityki transportowej Unii Europejskiej oraz interesami polskiej gospodarki.
5. W warunkach nasilającego się globalnego kryzysu gospodarczego wszelkie plany prywatyzacyjne należy przeanalizować z punktu widzenia możliwości rynku inwestycyjnego oraz sytuacji na rynku kapitałowym i zagrożeń przejściami dla celów ratowania załamującego się sektora finansowego. Rząd niemiecki wobec światowego kryzysu zdecydował się na wycofanie sprzedaży na Giełdzie 25 % części towarowej swoich kolei, gdyż szacowane wpływy z takiej operacji skurczyłyby się blisko trzykrotnie. Pokazuje to głębokość załamania systemu finansowego i sygnalizuje wielkie kłopoty w pozyskiwaniu kapitałów dla procesów inwestycyjnych w warunkach globalnego kryzysu. U nas, nie bacząc na giełdowe skutki tego kryzysu, do prywatyzacji dąży się za wszelką cenę, co więcej - środki pozyskane z prywatyzacji nie mają służyć wyłącznie na dokapitalizowanie spółek, lecz zostaną przeznaczone na pokrycie starego, wynoszącego ok. 6 mld zł, długu PKP S.A.
6. Dokonane już usamorządowienie przewozów regionalnych powinno być monitorowane przez resort infrastruktury, tym bardziej, że już ujawniły się pierwsze negatywne jego skutki, przejawiające się na przykład likwidacją ponad 70 połączeń regionalnych na samym Górnym Śląsku! Istnieje też niebezpieczeństwo, że samorządy po przejściu przewozów - aby być w zgodzie z dyrektywnym przetargowym zamawianiem usług - mogą je

sprzedać. Dlatego w przyszłości nie można wykluczyć zmian w modelu usamorządowienia kolei za pomocą zmian legislacyjnych.

7. Menadżerów rozdrobnionych kolei prywatnych cieszy liberalizacja rynku przewozów kolejowych i ewentualny upadek PKP. Atomizacja i brak korzyści skali na dłuższą metę nie pozwoli jednak wygrać tym kolejom konkurencji z zachodnimi kolejami, zwłaszcza, że nie będzie uczciwej konkurencji. Będzie jak z bankami, które po prywatyzacji nie chcą finansować konkurencyjnych wobec kraju ich centrali projektów. Zachodni właściciele przedsiębiorstw przemysłowych w Polsce zapewne będą korzystać ze swojego narodowego przewoźnika, co umożliwi zbyt liberalna ustawa o transporcie kolejowym. Prawdopodobnie nastąpi to co w energetyce - prywatyzacja będzie polegać na tym, że nasz rynek przewozów połączą państwowe firmy narodowych przewoźników z Niemiec czy Francji. Tym bardziej, że w tych krajach międzynarodowa konsolidacja państwowych przewoźników kolejowych postrzegana jest jako remedium na obecną niekorzystną sytuację na kolejach, zwłaszcza, że jedynie sieć połączeń międzynarodowych pozwoli na wykorzystanie potencjału pociągów wielkich prędkości (większość państw europejskich nie jest duża). Dlatego ostrzegamy, że mechanizmy funkcjonowania europejskich systemów transportowych, przy braku polskiej polityki transportowej przygotowującej nasz rynek do obsługi przez polskie, silne i skonsolidowane podmioty, w sytuacji nie przygotowania ich do konkurencji i obciążenia kosztami obsługi starego długu PKP S.A., może spowodować całkowite przejście polskiego rynku przez dużych zagranicznych przewoźników, co już następuje w spedycji.

8. „*Master Plan dla transportu kolejowego w Polsce do 2030 roku*” powinien, naszym zdaniem, rozpatrywać podstawowe scenariusze sytuacyjne, uwzględniające możliwe warianty dotyczące:

- różnego tempa i charakteru wzrostu gospodarczego kraju,
- stagnacyjnej lub rozwojowej sytuacji i aktywności budżetowej państwa,
- rozwoju ludnościowego i regionalnego kraju.

Również jeśli nie ma ustalonych podstawowych zasad ładu komunikacyjnego w kraju, określającego racjonalne role różnych środków transportu i warunki ich kojarzenia (opartych na zasadach współfinansowania i konkurencyjności), to Master Plan powinien ten problem podjąć na samym początku. Potrzebne są do tego wnikliwe analizy kosztów bezpośrednich i pośrednich, wewnętrznych i zewnętrznych dotyczących różnych przewozów, a także analizy preferencji społecznych oraz istniejących fizycznych ograniczeń ilościowych. Nie można w tych obliczeniach pomijać kosztów około transportowych, takich jak ilość zabitych na drogach, rannych, koszty ich rehabilita-

cji, wyłączenia z życia zawodowego, koszty rujnowanego środowiska itd. Na tej podstawie opracowane zasady ładu komunikacyjnego powinny być następnie zabezpieczone instytucjonalnie i prawnie oraz wdrożone z pomocą odpowiednich instrumentów regulacyjnych.

9. Z przeprowadzonej oceny możliwości realizacji zamierzeń Master planu dla transportu kolejowego, określonych scenariuszami 1, 2 i 3 oraz scenariuszem (1+KDP), wynika szereg wniosków. Wnioski te można uszeregować od wniosków najbardziej ogólnych do wniosków coraz to bardziej szczegółowych. Są one następujące:

- a) możliwość pozyskiwania środków finansowych na rozwój transportu kolejowego w Polsce, pochodzących ze wszystkich czterech źródeł finansowania: publicznych, własnych, prywatnych i unijnych, są znacznie ograniczone. Autorzy Master Planu nie wzięli w pełni pod uwagę tychże ograniczeń dotyczących możliwości pozyskania środków.
- b) przedstawione w Master planie scenariusze 2 i 3 są poza zasięgiem możliwości ich sfinansowania. Stąd wydaje się, że ich dalsze rozpracowywanie nie ma uzasadnienia. Jedynie co wymaga dalszych rozważań, to uwzględnienie w scenariuszu 1 budowy KDP.
- c) budowę KDP należałoby przenieść ze scenariusza 3 do scenariusza 1.
- d) W ten sposób powstałby nowy scenariusz, nazwany scenariuszem (1 + KDP). W nim zostałby również uwzględniony projekt budowy KDP obejmujący zarówno I etap do 2035 r. jak i II etap budowy po 2035 r.
- e) zbyt rozległy, rozłożony w długim okresie czasu, zakres realizacji Master Planu, odpowiadający scenariuszom 2 i 3, spowoduje znaczne, długoletnie pogorszenie obsługi transportem kolejowym. Wywoła to dodatkowo znacznie szybszy spadek przewozów i tym samym uniemożliwi to w ogóle realizację tychże scenariuszy.
- f) z oceny możliwości realizacji czterech scenariuszy, uwzględniającej ocenę z punktu widzenia finansowania, realizacji i z punktu widzenia samej potrzeby wynika, że najkorzystniejszy jest scenariusz (1+KDP). Spowodowane to jest przechwyceniem w tym scenariuszu korzyści z realizacji KDP, przy znacznie niższych wydatkach.
- g) kluczem do realizacji Master Planu transportu kolejowego jest:
 - szczegółowe rozpracowanie scenariusza (1+KDP),
 - rozpoczęcie prac wdrożeniowych dla tego scenariusza,
 - znalezienie źródeł finansowania dla budowy I etapu KDP.

Organizatorzy Konferencji postulują pilne podjęcie efektywnych działań w wyżej wymienionych ob-

szarach, w tym prac analitycznych i koncepcyjnych uwzględniających sytuację wynikającą z pogłębiającego się światowego kryzysu finansowo-gospodarczego. Naszym zdaniem, przy wypracowaniu określonych rozwiązań warto szukać analogii w ustawodawstwie obowiązującym w innych krajach Unii Europejskiej, w których kolej się rozwija i skutecznie

konkuruje z transportem drogowym, m.in. w krajach skandynawskich, w Niemczech i we Francji. Uważamy, że do tych prac należałoby zaangażować niezależnych ekspertów znających rynek polski i doświadczenia zagraniczne w restrukturyzacji kolei, oraz zapewnić w nich uczestnictwo przedstawicieli załóg pracowniczych.

Stanowisko Polskiego Lobby Przemysłowego w sprawie Ustawy Sejmu RP „O postępowaniu kompensacyjnym w podmiotach o szczególnym znaczeniu dla polskiego przemysłu stoczniowego”

Warszawa, 30 grudnia 2008 r.

Przyjęcie przytoczonej wyżej ustawy RP, nazywanej też specustawą, jest wynikiem całkowitego podporządkowania się decyzjom Komisji Europejskiej z dnia 6 września 2008 r., nakazującym zwrot przez Stocznnię Gdynia S.A. oraz przez Stocznnię Szczecińską Nowa Sp. z o.o. pomocy publicznej udzielonej tym stoczniom w formie gwarancji Skarbu Państwa w postaci umorzeń podatków i świadczeń, odroczeń terminów zapłaty, a także dotacji.

Ustawa o tej treści nie powinna ani być przedłożona Sejmowi RP, ani przez Sejm RP uchwalona. Świadczy o tym jej treść, która regulując sprawę sfinansowania zobowiązań Stoczni Gdynia S.A. i Stoczni Szczecińska Nowa Spółka z o.o. wobec władz publicznych – rozwiązuje ten problem, podejmując decyzję o sprzedaży majątku wymienionych stoczni, co oznacza praktycznie ich likwidację i równocześnie likwidację podstaw polskiego przemysłu stoczniowego. Przemysł ten powstał wysiłkiem całego narodu po I Wojnie Światowej, po II Wojnie Światowej został odbudowany i rozwinięty, a w 1980 r. polska produkcja stoczniowa reprezentowała 7-my pod względem wodowanych statków potencjał światowego przemysłu okrętowego (patrz: Rocznik Statystyczny GUS – 1990 r. str. 518).

By ukryć plan likwidacji stoczni, zamiast postępowania upadłościowego ustanowiono nowe prawo – postępowanie kompensacyjne, czyli specustawę („o sprzedaży majątku, zaspokojeniu roszczeń wierzycieli oraz o ochronie praw pracowników Stoczni Gdynia i Szczecin Nowa Sp. z o.o.”). W rzeczywistości większość jej paragrafów to niemal bez zmian przepisane przepisy prawa upadłościowego. Z istotną jednak różnicą, że ustanowiono odwrotną niż przewidziana w prawie upadłościowym kolejność zaspokajania roszczeń wierzycieli. Jak wiadomo, prawo upadłościowe nakazuje zaspokajać w pierwszej kolejności roszczenia pracowników i skarbu państwa (ZUS). Zgodnie ze specustawą, w pierwszej kolejności dostaną swoje należności prywatni wierzyciele, czyli np. ISD Donbas, banki komercyjne, a nawet wierzyciele, którzy nie mieli żadnych zabezpieczeń na majątku stoczni. Roszczenia skarbu państwa i pracowników (zaległości ZUS, podatków itp.) specustawa przewidziała jako ostatnie.

W specustawie słowo „upadłość” pojawia się dopiero w przedostatnim, 122 artykule. Cały czas

ustawodawcy posługują się nazwą „postępowanie kompensacyjne”, co ma zapewne uspokoić stoczniovców i opinię publiczną, że nie chodzi o likwidację polskich stoczni, choć naprawdę – jak wszystko na to wskazuje – ustawa ta do tego prowadzi. Specustawa według ustawodawców miała ochronić stocznie przed upadłością, zaś zgodnie z jej zapisami nowy nabywca nie jest zobowiązany do prowadzenia działalności stoczniowej. Z artykułu 122 dowiadujemy się, że „prawomocna decyzja o zakończeniu postępowania kompensacyjnego [...] zastępuje wniosek dłużnika o ogłoszenie upadłości obejmującej likwidację majątku”.

Zdaniem Polskiego Lobby Przemysłowego, następstwem przyjęcia omawianej ustawy będzie szereg niekorzystnych efektów gospodarczych, a mianowicie:

- likwidacja podstawowej działalności obu wymienionych stoczni w postaci finalnej produkcji statków,
- załamanie produkcji statków oraz zagrożenie bankrutem i bezrobociem 1793 dostawców i kooperantów przemysłu stoczniowego oraz 89 tys. zatrudnionych w tych przedsiębiorstwach i w stoczniach,
- możliwość wystąpienia zagrożenia upadkiem tak kluczowego przedsiębiorstwa jak Zakłady H. Cegielskiego w Poznaniu, produkującego silniki okrętowe,
- zanik i zagrożenie dla istnienia zaplecza projektowego oraz badawczo-rozwojowego polskiego przemysłu stoczniowego.

W treści specustawy nie widać zainteresowania tworzeniem warunków sprzyjających podtrzymaniu i rozwijaniu potencjału przemysłu stoczniowego, ani ochroną związanych z tym przemysłem kooperantów i zaplecza badawczo-rozwojowego. Są tam bowiem wyeksponowane procedury związane z:

- podziałem i sprzedażą majątku obu stoczni,
- ustanowieniem administracji zajmującej się sprzedażą majątku stoczni oraz dyspozycją uzyskanych ze sprzedaży środków finansowych,
- zasadami i procedurą wypłat - kompensat dla zwalnianych z pracy pracowników stoczni,
- udzielaniem wsparcia tracących pracę pracownikom stoczni w uzyskaniu nowej pracy.

Specustawa nie zawiera rachunku korzyści i strat uzasadniającego decyzję o sprzedaży majątku, a praktycznie w ostatecznej konsekwencji - likwidacji obu wspomnianych wyżej stoczni. Zarówno w ustawie, jak i w jej uzasadnieniu, brakuje danych o wartości (księgowej bądź rynkowej) majątku sprzedawanych stoczni oraz rachunku sumy środków finansowych, które zamierza się uzyskać dzięki sprzedaży majątku stoczni. Nie podaje się też jak zamierza się rozdysponować te środki, ponieważ należy oczekiwać, że będą one większe niż suma zobowiązań finansowych stoczni wskazywana jako uzasadnienie decyzji o ich sprzedaży.

Specustawa nie ujmuje też szacunku strat, które będą miały miejsce z powodów następujących:

- ograniczenia działalności oraz bezrobocia pracowników stoczni oraz zaplecza kooperacyjno-producyjnego,
- wygasania zleceń na prace projektowe i badawczo-rozwojowe udzielanych przez przemysł stoczniowy,
- zaniechania produkcji w toku oraz finalnej produkcji stoczniowej.

Z danych zawartych w ustawie oraz w uzasadnieniu do niej wynika szereg niepokojących informacji o wysokości strat, a mianowicie:

- **zobowiązania oraz należności finansowe publiczno-prawne wymagające zwrotu przez Stocznnię Gdynia S.A. wynoszą 449,6 mln zł., a przez Stocznnię Szczecińską Nowa Sp. z o.o. 5,7 mln zł. Wynika stąd, że zobowiązania finansowe obciążają głównie Stocznnię Gdynia S.A. i niezrozumiale jest dlaczego sprzedaje się również majątek Stoczni Szczecińskiej Nowa Sp. z o.o.**
- koszty postępowania kompensacyjnego ich na zależności wyszacowano na kwotę ok. 540 mln zł.
- odszkodowania, które mają być płacone 9322 pracownikom zwalnianym z pracy w stoczniach wyszacowano na kwotę od 450,4 mln zł. do 650,7 mln zł.
- koszt świadczeń udzielanych zwalnianym pracownikom z Funduszu Pracy oszacowany został na 141,4 mln zł.
- straty poniosą dostawcy i kooperanci stoczni oraz 80 tys. zatrudnionych przez nich pracow-

ników. Wysokość tych strat nie została oszacowana.

- stosownie do raportu opracowanego przez Instytut Globalizacji „Skutki upadłości polskiego przemysłu stoczniowego na przykładzie Stoczni Gdynia S.A.” z kwietnia 2007 r., **gospodarka polska z powodu zaniechania produkcji stoczniowej do roku 2012 może ponieść straty w przedziale 15-30 mld zł.**

Porównanie wartości zobowiązań finansowych obu stoczni (razem 455,3 mln zł.) z wielkością kosztów ich sprzedaży (w trybie postępowania kompensacyjnego) szacowaną na 1.332,1 mld zł. (z pominięciem strat w zapleczu kooperacyjnym, a także strat z tytułu zaniechania finalnej produkcji stoczniowej) wskazuje, że decyzja Sejmu RP o likwidacji (w konsekwencji sprzedaży) Stoczni Gdynia S.A. oraz Stoczni Szczecińskiej Nowa Sp. z o.o. nie ma uzasadnienia ekonomicznego i jest działaniem na szkodę gospodarki Polski. Nie mówiąc już o tym, że dla ratowania – w warunkach globalnego kryzysu finansowego - największych zagrożonych banków w państwach Unii Europejskiej wydano już kilkadziesiąt miliardów Euro pomocy publicznej ze strony poszczególnych państw. A Komisja Europejska dała na to przyzwolenie !

Jak wspomniano na wstępie, decyzja Sejmu RP o sprzedaży majątku Stoczni Gdynia S.A. oraz Stoczni Szczecińska Nowa Sp. z o.o. jest motywowana żądaniem Komisji Europejskiej aby wycofać publiczną pomoc finansową jako naruszającą zasady konkurencji oraz sprzeczną z porządkiem prawnym w Unii Europejskiej. Zatem powinno być przyjęte inne rozwiązanie gwarantujące utrzymanie potencjału produkcyjnego polskiego przemysłu stoczniowego.

Zdaniem Polskiego Lobby Przemysłowego, rozwiązaniem może być przekształcenie pomocy publicznej dla stoczni we współdział własności publicznej w ich majątku. Możliwość taką stwarza forma joint-venture kapitału państwowego z kapitałem prywatnym stoczni. Udział kapitału joint-venture w kapitale prywatnym stoczni powinien być wystarczający dla uregulowania zobowiązań stoczni. Rozwiązanie to uwzględnia interes gospodarki narodowej Polski i równocześnie żądania Komisji Europejskiej.

Koordynator Polskiego Lobby Przemysłowego im. E. Kwiatkowskiego
dr hab. Paweł Soroka

Żegnamy Panią Annę Radziwiłł

W styczniu pożegnaliśmy Panią Annę Radziwiłł, wiceministra edukacji w latach 1989 –1992 i 2004-2005, wybitnego pedagoga, nauczyciela historii, reformatora

edukacji, działaczkę „Solidarności”.

Panią Annę Radziwiłł spotykałem sporadycznie przy okazji różnych zdarzeń lat osiemdziesiątych i dziewięćdziesiątych. Pani Anna zawsze spokojnie i rzeczowo oceniała sytuację.

Można powiedzieć, że prawie co dzień widywałem się z Panią Minister w roku 2002, w okresie, gdy była doradcą Ministra Edukacji. Po różnego kalibru naradach i spotkaniach, już w pokoiku Pani Anny Radziwiłł, chyba na drugim piętrze Ministerstwa Edukacji Narodowej, przy herbacie i przy zgubnym papierosku, sprowadzała problemy do ich właściwej miary. Kiedyś powiedziała „nie włączam się w te dyskusje, często ciekawe, gdyż jestem skoncentrowana na konkretnych zadaniach” i rysowała realny wymiar problemu i proponowała realistyczne szczegółowe rozwiązania. Pani Minister także świetnie formułowała uogólnienia, bardzo trafnie dobierając sformułowania, bez udziwnień, zawsze blisko prawdziwego życia.

Będzie nam brakowało Jej realistycznej życzliwości, Jej klimatu.

Janusz Sobieszczęński

Z wielkim żalem żegnamy

Ś†P

Annę Radziwiłł

senatora RP, wiceministra i reformatora edukacji,
wybitnego, mądrego pedagoga, działaczkę „Solidarności”
Człowieka wielkiego formatu

*Rada Krajowej Sekcji Nauki
Przewodniczący Krajowej Sekcji Nauki
NSZZ „Solidarność”*

„Wiadomości KSN” Biuletyn Krajowej Sekcji Nauki NSZZ „Solidarność”

Redaguje zespół: Maria Wesółowska, Janusz Sobieszczęński, Krzysztof Schmidt-Szałowski,

Redaktor naczelny: Anna Gołębiewska,

opracowanie językowe: Jerzy Jackl, opracowanie techniczne: Elżbieta Smorczewska.

Adres redakcji: Krajowa Sekcja Nauki NSZZ „Solidarność”, ul. Waryńskiego 12, A 221, 00-631 WARSZAWA

Nr konta: Sekretariat Nauki i Oświaty, Gdańsk; KSN NSZZ „Solidarność”

92 1020 1068 0000 1102 0000 2733

tel/fax (0-22) 825 73 63, tel.(0-22) 234 98 78, kom. 0 603 123 438

e-mail: KSN@interia.pl ; <http://www.solidarnosc.org.pl/~ksn>